

COVID-19 PANDEMIAN VAIKUTUKSET VOIMANKÄYTÖN YLLÄPITOKOULUTUKSEEN LOUNAIS-SUOMEN POLIISILAITOKSEN ALUEELLA

Kokemuksia Salon poliisiasemalta.

Markus Honkala

11/2021

TIIVISTELMÄ

Tekijä: Markus Honkala: Covid-19 pandemian vaikutukset voimankäytön ylläpitokoulutukseen Lounais-Suomen poliisilaitoksella – Kokemuksia Salon poliisiasemalta.

Opinnäytetyön muoto: Tutkimuksellinen

Julkisuusaste: Julkinen

Ohjaaja: Heikki Asunta & Juha Kinos

Tutkinto: Poliisi (AMK)

Tämä opinnäytetyö on tutkimuksellinen opinnäytetyö, jossa tarkastellaan koronaviruspandemian vaikutuksia voimankäytön ylläpitokoulutukseen Lounais-Suomen poliisilaitoksen alueella keskittyen Salon poliisiasemalla järjestettyyn voimankäytön ylläpitokoulutukseen koronaviruspandemian aikana.

Opinnäytetyön tavoitteena on selvittää, miten pandemia on vaikuttanut järjestettävän koulutuksen määrään ja laatuun. Tavoitteena on ollut myös selvittää pandemia aikaisen rajoitetun koulutuksen vaikutuksia poliisimiesten voimankäytöllisiin tietoihin ja taitoihin sekä kuinka terveysturvallisuudesta on huolehdittu koulutusten aikana. Opinnäytetyö tarkastelee myös Poliisihallituksen ja Lounais-Suomen poliisilaitoksen antamia ohjeistuksia voimankäytön ylläpitokoulutuksen järjestämisestä poikkeusoloissa.

Opinnäytetyön aineisto on kerätty puolistrukturoitujen haastatteluiden avulla. Haastattelu suoritettiin neljälle Lounais-Suomen poliisilaitoksella Salon poliisiasemalla työskentelevälle poliisimiehelle. Haastateltavista henkilöistä kaksi toimii voimankäytön kenttäkouluttajina ja toiset kaksi haastateltavaa ovat osallistuneet pandemia aikana järjestettyyn voimankäytön ylläpitokoulutukseen.

Työn keskeisenä tuloksena on, että pandemia aika on vaikuttanut merkittävästi varsinkin fyysisen voimankäytön ylläpitokoulutukseen. Lounais-Suomen poliisilaitoksella Sisäministeriön asetuksen mukaiset voimankäytön koulutusvelvoitteet saatiin pääasiassa suoritettua koronaviruspandemian aiheuttamista haasteista huolimatta, mutta haastatteluiden perusteella rajoitettu koulutus on vaikuttanut negatiivisesti poliisimiesten voimankäytöllisiin tietoihin ja taitoihin ja pandemian aiheuttamaa koulutusvelkaa tulisi pyrkiä kuroma kiinni lisäämällä voimankäytön ylläpitokoulutuksen määrää.

Tutkimustulosten perusteella kehitysehdotuksena esitetään voimankäytön ylläpitokoulutuksen määrän lisäämistä sekä perinteisen koulutuksen rinnalle kehitettävää koulutusta, jossa hyödynnetään digitaalista oppimisympäristöä.

Sivumäärä: 51

Tarkastuskuukausi ja vuosi: 11/2021

Avainsanat: voimankäyttö, ylläpitokoulutus, poliisi, koronavirus, laadullinen, terveysturvallisuus

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	3
2 TEOREETTINEN VIITEKEHYS	4
2.1 Poliisin voimankäyttö	4
2.2 Poliisin fyysinen voimankäyttö sekä voimankäyttö- ja suojavälineet	5
2.3 Poliisitoimintaa ohjaavat periaatteet	6
2.3.1 Perus- ja ihmisoikeuksien kunnioittaminen	6
2.3.2 Suhteellisuusperiaate	7
2.3.3 Vähimmän haitan periaate	7
2.3.4 Tarkoitussidonnaisuuden periaate	7
2.3.5 Kansainväliset säädökset	7
2.4 Poliisi (AMK) -tutkintoon sisältyvä voimankäytön peruskoulutus	8
2.5 Poliisin voimankäytön ylläpitokoulutus työelämässä	9
2.5.1 Itsenäinen harjoittelu	10
3 Koronavirus	10
3.1 Viruksen leviäminen	11
3.2 Itämisaika ja yleisimmät oireet	11
3.3 Virusvariantit	12
3.3.1 Alfa-muunnos	13
3.3.2 Beeta-muunnos	13
3.3.3 Gamma-muunnos	13
3.3.4 Delta-muunnos	13
3.4 Koronaviruksen vaikutukset maailmalla	14
3.5 Koronavirus Suomessa	14
3.6 Koronavirus Varsinais-Suomessa	17
3.7 Koronalta suojautuminen	18
3.8 Rokotteet ja niiden vaikutus	18
3.9 Koronavirustilanteen johdosta annetut ohjeet	19
3.9.1 Poliisihallituksen ohjeet	19

3.9.2 Lounais-Suomen Poliisilaitoksen ohjeet	21
4 Tutkimusasetelma.....	21
4.1 Opinnäytetyön tarkoitus ja tutkimuskysymys.....	21
4.2 Aiheen rajaaminen.....	22
4.3 Aiemmat tutkimukset	23
4.4 Tutkimusmenetelmä ja teoriaosuus	24
4.4.1 Laadullinen tutkimusmenetelmä.....	25
4.5 Havainnointi.....	25
4.5.1 Haastattelu.....	26
4.5.2 Haastattelun muoto	26
4.6 Haastattelut ja haastateltavat	26
4.7 Aineistoanalyysi.....	27
4.8 Materiaalin purku & analysointi.....	28
5 Haastatteluiden tulokset.....	29
5.1 Pandemia aikana suoritettu voimankäytön koulutus ja sen sisältö	29
5.1.1 Itsenäinen harjoittelu	31
5.2 Terveysturvallisuus.....	32
5.3 Aikajana rajoituksista.....	33
5.4 Ohjeistus ja sen noudattaminen.....	34
5.5 Koulutuksien järjestäminen.....	35
5.6 Koulutukseen osallistuminen.....	36
5.7 Rajoitetun koulutuksen vaikutukset poliisimiesten voimankäyttö taitoihin.....	37
6 Johtopäätökset	39
7 Pohdinta	41
7.1 Tutkimuksen luotettavuus	41
7.2 Jatkotutkimusmahdollisuudet ja toimenpidesuosituksset	43
7.3 Kokemukset prosessista ja omasta oppimisesta.....	45
Lähteet	46
LIITE 1	49

1 JOHDANTO

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena on selvittää Covid-19 pandemian vaikutuksia voimankäytön ylläpitokoulutukseen Lounais-Suomen poliisilaitoksella. Aiheen valintaan vaikutti mm. vuonna 2020 maailmassa laajasti levinnyt SARS-CoV-2 viruksen aiheuttama koronavirustauti ja siitä seuranneet laajamittaiset muutokset yhteiskunnassa, koulutuksessa sekä poliisiorganisaatiossa.

Aiheen valintaan henkilökohtaisesti on vaikuttanut oma kiinnostukseni poliisin voimankäytönkoulutukseen sekä koronaviruspandemian vaikutuksiin.

Pandemia on aiheuttanut ennen näkemättömiä muutoksia myös tämänhetkiseen poliisitoimintaan ja koulutukseen, josta olemme saaneet esimakua mm. Poliisiammattikorkeakoulun sulkeuduttua keväällä 2020. Koulutus tapahtuu edelleen mahdollisuuksien mukaan pääasiassa etänä tietoverkkojen välityksellä ja tätä on hyödynnetty laajasti ympäri poliisiorganisaatiota.

Varsinkin poliisin ammatissa osa koulutuksista on mahdotonta järjestää tietoverkkojen välityksellä, koska osa ammatissa tarvittavasta osaamisesta täytyy opetella sekä ylläpitää lähiopetuksessa lähi-kontaktissa toisten kanssa ja tällöin mm. terveysturvallisuudesta ylläpitäminen tuo omat haasteensa koulutusten järjestämiseen. Tällaiseen koulutukseen sisältyy poliisiorganisaatiossa järjestettävä voimankäytönkoulutus.

Opinnäytetyö tulee tarkastelemaan pandemian vaikutuksia pääasiassa Salon poliisiasemalla, mutta opinnäytetyön tuloksista voi tehdä tiettyjä koko Lounais-Suomen poliisilaitosta koskevia yleistyksiä aihealueen tiimoilta. Tämä johtuu siitä, että voimankäytön ylläpitokoulutuksia järjestetään poliisilaitoksen alueella pääpiirteittäin samankaltaisesti ja koronapandemian johdosta annetut rajoitteet ovat koskeneet kaikkia laitoksen alueella järjestettyjä voimankäytön ylläpitokoulutuksia. Tutkimuksen tekemisen keskittäminen harjoittelupoliisiasemalleni tuntui järkevältä ratkaisulta ottaen huomioon tutkimuksen tekemiseen käytettävissä olevat resurssit.

Tutkimusmenetelmäksi on valittu kvalitatiivinen tutkimusmenetelmä ja tutkimuskysymyksiin on pyritty saamaan vastauksia haastatteleamalla Lounais-Suomen poliisilaitoksen Salon poliisiasemalla työskenteleviä voimankäytön ylläpitokouluttajia kuin myös koulutuksiin osallistuneita poliisimiehiä. Haastattelut toteutettiin henkilökohtaisesti puolistrukturoiduin teemahaastatteluin, joissa kysymykset olivat ennalta määritellyt, mutta haastatteluiden luonne oli muutoin mahdollisimman avoin mahdollistaen tehokkaan tiedon vastaanottamisen.

Opinnäytetyöni tarkoitus on kerätä tietoa pandemian vaikutuksesta voimankäytön ylläpitokoulutukseen, jotta tutkimuksestani saatua tietoa voitaisiin käyttää koulutuksen suunnitteluun, kehittämiseen sekä toteuttamiseen poikkeusoloissa.

2 TEOREETTINEN VIITEKEHYS

2.1 Poliisin voimankäyttö

Suomen perustuslain mukaan julkisen vallan käytön tulee perustua lakiin ja kaikessa julkisessa toiminnassa on noudatettava tarkoin lakia (Suomen perustuslaki 2:2 §).

Poliisin tehtävänä on oikeus- ja yhteiskuntajärjestyksen turvaaminen, kansallisen turvallisuuden suojaaminen, yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitäminen sekä rikosten ennalta estäminen, paljastaminen, selvittäminen ja syyteharkintaan saattaminen. Poliisi toimii turvallisuuden ylläpitämiseksi yhteistyössä muiden viranomaisten sekä yhteisöjen ja asukkaiden kanssa ja huolehtii tehtäviinsä kuuluvasta kansainvälisestä yhteistyöstä. (Poliisilaki 872/2011, 1:1 §)

Jotta poliisi kykenee suorittamaan laissa sille määrättyt tehtävät, niin poliisille on annettu laajat valtuudet tarpeen vaatiessa puuttua henkilön perusoikeuksiin merkittäväällä tavalla. Tällä tarkoitetaan, että esimerkiksi henkilön vapaus voidaan riistää, mikäli siihen on lainsäädännössä olemassa olevat perusteet. Näitä poliisin toimivaltuuksia on esimerkiksi mm. Poliisilaissa, Pakkokeinolaissa ja Esi-tutkintalaissa. (Boucht, 2020, s. 19)

Poliisimiehellä on virkatehtävää suorittaessaan oikeus vastarinnan murtamiseksi, henkilön paikalta poistamiseksi, kiinniottamisen toimittamiseksi, vapautensa menettäneen pakenemisen estämiseksi, esteen poistamiseksi, miehittämättömän ilma-aluksen kulkuun puuttumiseksi taikka välittömästi uhkaavan rikoksen tai muun vaarallisen teon tai tapahtuman estämiseksi käyttää sellaisia tarpeellisia voimakeinoja, joita voidaan pitää puolustettavina. Voimakeinojen puolustettavuutta arvioitaessa on otettava huomioon tehtävän tärkeys ja kiireellisyys, vastarinnan vaarallisuus, käytettävissä olevat voimavarat sekä muut tilanteen kokonaisarvosteluun vaikuttavat seikat. (Poliisilaki 872/2011 2:17 §)

Voimakeinojen puolustettavuudessa on lähtökohtaisesti kyse tilanteeseen liittyvästä intressivertailusta. Voimakeinojen käytöstä johtuvien haittojen tulee olla oikeudenmukaisessa ja kohtuullisessa suhteessa alkutilanteeseen. Voimakeinojen tarpeellisuus määrittää sen, että voimakeinoja saa käyttää vasta, mikäli lievemmät keinot kuten kehotukset ja käskyt eivät tehoa. Voimakeinojen käyttötilanteessa tulee käyttää lievintä, mutta samalla tehokkainta ja toimivinta keinoja. (Rantaeskola, ym., 2014, ss. 100-101)

”Voimakeinojen käyttö merkitsee, että pakon alaisena puututaan fyysisellä voimankäytöllä henkilön menettelytapaan tai tekoon tai muuten puututaan tapahtumaan, jolla on lähteensä ihmisen toiminnassa tai jossakin muussa syyssä. Poliisitoiminta ja erityisesti poliisioikeudellinen voimankäyttö on valtion valtamonopolin konkreettista manifestaatiota, joka joutuu helposti jännitesuhteeseen perusoikeuksien ja vapauksien kanssa. Samalla kun tehokkaat valtuudet ovat tarpeen, jotta poliisin toiminta ei lamaantuisi kriittisissä tilanteissa, on tärkeää, että tätä potentiaalisesti laaja-alaista voimakeinojen käyttöä kontrolloidaan.” (Boucht, 2020, s. 17)

2.2 Poliisin fyysinen voimankäyttö sekä voimankäyttö- ja suojavälineet

Poliisista annetun valtioneuvoston asetuksen (1080/2013) 10 §:n 1 momentin mukaan valtio varustaa poliisimiehen tehtävien edellyttämällä voimankäyttö- ja suojavälineillä.

Voimankäyttö mielletään tyypillisesti juuri fyysisten voimakeinojen käyttämiseksi kuten erilaisten hallintaotteiden, maahanvientien sekä lukkojen käyttämiseksi. Kuitenkin tosiasiallisesti voimankäyttö kokonaisuudessaan sisältää yhtä lailla myös erilaisten voimankäyttövälineiden käyttämisen.

Poliisin voimankäyttövälineitä ovat:

- 1) henkilökohtaisena virka-aseena käytettävät lippaallisella tai itselataavalla kertatulella toimivat pistoolit ja revolverit niihin soveltuvine patruunoineen;
- 2) poliisitoimintaa tukevinä ampuma-aseina haulikko, konepistooli, kivääri ja ampuma-aselain (1/1998) 6 §:n 2 momentin 12 kohdassa tarkoitettu muu ampuma-ase sekä kaasun tai muun lamaannuttavan aineen levittämiseen tarkoitettu ampuma-ase niihin soveltuvine patruunoineen;
- 3) muut ominaisuuksiltaan ja asianmukaisesti käytettyinä vaikutuksiltaan ampuma-asetta lievemät voimankäyttövälineet. (Valtioneuvoston asetus poliisista 1080/2013 10 §)

(Kilpiö, 2012)

2.3 Poliisitoimintaa ohjaavat periaatteet

Poliisin käyttäessä toimivaltansa puitteissa voimakeinoja puututaan yhteen henkilön keskeisimpään perusoikeuteen, josta on säädetty perustuslaissa. Puututtaessa henkilön perusoikeuksiin on tärkeää sekä välttämätöntä, että poliisin toimintaa sekä siihen sisältyvää voimankäyttöä ohjaavat oikeudelliset normit.

”Jokaisella on oikeus elämään sekä henkilökohtaiseen vapauteen, koskemattomuuteen ja turvallisuuteen” (Suomen perustuslaki 701/1999 2:7 §).

2.3.1 Perus- ja ihmisoikeuksien kunnioittaminen

Poliisin on julkista valtaa käyttäessään valittava vaihtoehdoistaan sellainen toimintamalli, joka tilanteeseen parhaiten soveltuu ja aiheuttaa vähiten haittaa perus- ja ihmisoikeuksille. Tämä periaate koskee koko poliisitoimintaa yleisesti, mutta myös voimankäyttöä. (Poliisilaki 872/2011 1:2 §)

2.3.2 Suhteellisuusperiaate

Poliisin toimenpiteiden on oltava puolustettavia suhteessa tehtävän tärkeyteen, vaarallisuuteen ja kiireellisyyteen, tavoiteltavaan päämäärän, toimenpiteen kohteena olevan henkilön käyttäytymiseen, ikään, terveyteen ja muihin häneen liittyviin seikkoihin sekä muihin tilanteen kokonaisarviointiin vaikuttaviin seikkoihin. (Poliisilaki 872/2011 1:3 §)

2.3.3 Vähimmän haitan periaate

Poliisin toimenpiteillä ei kenenkään oikeuksiin saa puuttua enempää eikä kenellekään saa aiheuttaa suurempaa vahinkoa tai haittaa kuin on välttämätöntä tehtävän suorittamiseksi (Poliisilaki 872/2011 1:4§).

2.3.4 Tarkoitussidonnaisuuden periaate

Poliisi saa käyttää toimivaltuuttaan vain säädettyyn tarkoitukseen. (Poliisilaki 872/2011 1:5 §)

”Tarkoitussidonnaisuuden mukaisesti esimerkiksi poliisin voimankäyttö on sallittua ainoastaan virkatehtävän suorittamiseksi.” (Loman, 1997)

2.3.5 Kansainväliset säädökset

Suomen kansallisessa laissa on poliisia velvoittavaa lainsäädäntöä, mutta myös esimerkiksi Euroopan ihmisoikeussopimus (jäljempänä EIS) määrittää myös osittain Suomen poliisin voimankäyttöä.

Euroopan ihmisoikeussopimuksen 2.artikla kuuluu seuraavanlaisesti:

”1. Jokaisen oikeus elämään on suojattava laissa. Keneltäkään ei saa riistää hänen elämänsä tahallisesti, paitsi tuomioistuimen päätöksen täytäntöönpanemiseksi silloin, kun hänet on tuomittu rikoksesta, josta laissa määrätään tällainen rangaistus.

2. Elämän riistämistä ei voida katsoa tämän artiklan vastaiseksi teoksi silloin, kun se seuraa voimankäytöstä, joka on ehdottoman välttämätöntä:

a) kenen hyvänsä puolustamiseksi laittomalta väkivallalta;

b) laillisen pidätyksen suorittamiseksi tai laillisen vapaudenriiston kohteeksi joutuneen henkilön paon estämiseksi;

c) mellakan tai kapinan kukistamiseksi laillisin toimin.” (Euroopan ihmisoikeussopimus (Yleissopimus ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi) 63/1999 2 artikla, 1950)

”Artikla ei suojaa oikeutta elämään vain tilanteissa, joissa henki faktisesti riistetään, vaan myös tilanteissa, joissa käytetään potentiaalisesti kuolemaan johtavaa väkivaltaa, kuten esim. poliisin ampuma-aseen käyttötilanteessa. Artikla 2(1) asettaa (yhdessä artiklan 1 kanssa) valtiolle positiivisen toimintavelvollisuuden elämän suojelemiseksi. Tällä on eräitä seurauksia poliisiin toimenpiteiden suhteen kansallisella tasolla.” (Boucht, 2020, s. 20)

EIS:n mukaan on välttämätöntä, että sopimusvaltiot ryhtyvät vaadittaviin toimenpiteisiin, joilla taataan poliisimiesten tehokas koulutus. Tämän koulutuksen tulee täyttää kansainväliset vaatimukset ja siinä tulee ottaa huomioon ihmisarvo ja poliisin rooli sen turvaamisessa. Tällaisen koulutuksen tulee sisältää taktista opetusta, jossa käydään läpi erilaisia malleja, ajattelua ja tapoja, joiden avulla minimoidaan välttämättömyys tarttua ampuma-aseeseen. EIS:ssä korostetaan myös sitä, että mikäli yksilö menehtyy poliisin toimenpiteen seurauksena, niin tapauksesta on annettava tehokas virallinen selvitys. (Boucht, 2020, s. 21)

2.4 Poliisi (AMK) -tutkintoon sisältyvä voimankäytön peruskoulutus

Poliisiammattikorkeakoulu on Poliisihallituksen alainen valtakunnallinen poliisiyksikkö. Poliisiammattikorkeakoulun tehtävänä on:

- 1) antaa sisäisen turvallisuuden alalla tutkimukseen ja sivistyksellisiin lähtökohtiin perustuvaa korkeakouluopetusta ammatillisiin asiantuntijatehtäviin ja johtamistehtäviin sekä tukea yksilön ammatillista kasvua ja edistää elinikäistä oppimista;
- 2) harjoittaa soveltavaa tutkimus- ja kehitystyötä, joka palvelee poliisitoiminnan ja sisäisen turvallisuuden suunnittelua ja kehittämistä sekä Poliisiammattikorkeakoulun opetusta. (Laki poliisiammattikorkeakoulusta 1164/2013, 2016)

Voimankäytön perus- ja kouluttajakoulutuksesta vastaa Poliisiammattikorkeakoulu. (Sisäministeriön asetus poliisin voimakeinoista sekä kulkuneuvon pysäyttämisestä 1:3 § 245/2015, 2015)

Poliisi (AMK) -tutkinnon laajuus on 180 opintopistettä ja sen tavoitteellinen suoritus aika on kolme vuotta. Tutkinnon suorittaneella on valmiudet toimia sekä itsenäisesti että moniammatillisessa poliisityössä asiantuntijana ja kehittää poliisitoimintaa. Voimankäytön ja voimankäytöntaktiikan opetuksen osuus tästä on 8 opintopistettä. Koulutus koostuu neljästä eri osajaksosta, joilla harjoitellaan nousujohteisesti voimankäytön tekniikkaa ja taktiikkaa. (Poliisi (AMK) -tutkinto opetussuunnitelma 2020 - 2022, 2020)

Koulutuksen alussa opiskelijat harjoittelevat fyysisen voimankäytön opetettuja tekniikoita, joihin kuuluu esimerkiksi kohdehenkilöön kiinnimenoa, turvallisuustarkastusta, kohdehenkilön hallintaa

pystyssä sekä maassa ja kohdehenkilön maahanvientiä. Lisäksi koulutuksen alussa opiskelijat harjoittelevat lievempien voimankäyttövälineiden kuten oc-sumuttimen ja teleskooppipatukan käyttämistä. (Poliisi (AMK) -tutkinto opetussuunnitelma 2020 - 2022, 2020)

Toisella osajaksolla opiskelijat harjoittelevat voimankäytön tekniikan soveltamista erilaisissa oppimisympäristöissä kuten harjoituskaupungissa, putkalla ja autossa. Tällä osajaksolla jatketaan myös lievempien voimankäyttövälineiden käytön harjoittamista sekä aloitetaan virka-aseen käsittelemisen sekä ampumataidon kehittäminen. (Poliisi (AMK) -tutkinto opetussuunnitelma 2020 - 2022, 2020)

Kolmannella ja neljännellä osajaksoilla opiskelijoiden osaamistavoitteena on mm. osata soveltaa voimankäytön tekniikoita voimankäyttötilanteissa ja tietää fyysisiin voimankäytöntekniikoihin liittyvät rajoitteet, riskit ja niiden mahdolliset seuraukset. Opiskelijan osaamistavoitteena kyseisillä osajaksolla on myös mm. osata ymmärtää poliisimiehen toimintavelvollisuus ja riskit äärimmäisissä toisen hengen ja terveyden vaarantavissa tilanteissa sekä osata käsitellä virka-asetta ja osata käyttää fyysisen voimankäytön tekniikoita. (Poliisi (AMK) -tutkinto opetussuunnitelma 2020 - 2022, 2020)

Poliisi (AMK) -tutkintoon johtavan koulutuksen voimankäytön opintoihin sisältyy myös kolme voimankäytön leiriä, joilla syvennetään osaamista voimankäytön tekniikan ja taktiikan saralla sekä suoritetaan fyysisen voimankäytön osaamisen näyttöjä sekä virka-aseen osaamisen näyttöjä. (Poliisi (AMK) -tutkinto opetussuunnitelma 2020 - 2022, 2020)

2.5 Poliisin voimankäytön ylläpitokoulutus työelämässä

Poliisimiehen ja muun poliisihallinnon palveluksessa olevan virkamiehen on tunnettava kantamiensa voimankäyttövälineiden vaikutukset ja niiden käyttöön liittyvät säännökset sekä osattava käyttää niitä asianmukaisesti. (Sisäministeriön asetus poliisin voimakeinoista sekä kulkuneuvon pysäyttämisestä 1:3 § 245/2015, 2015)

Voimankäytön ylläpitokoulutuksesta ja harjoittelusta vastaa poliisiyksikkö. Harjoittelun ja koulutuksen käytännön toteuttamisesta vastaa poliisiyksikön päällikkö. Poliisiyksikön on järjestettävä poliisimiehille sekä muille poliisihallinnossa työskenteleville voimankäyttövälineitä kantaville henkilöille ylläpitävää koulutusta ja harjoittelua poliisista annetun valtioneuvoston asetuksen 10 §:n 2 momentissa tarkoitettujen eri ampuma-asetyyppien ja muiden voimankäyttövälineiden käytössä sekä fyysisessä voimankäytössä vähintään kaksi kertaa vuodessa. (Sisäministeriön asetus poliisin voimakeinoista sekä kulkuneuvon pysäyttämisestä 1:3 § 245/2015, 2015)

Poliisista annetun valtioneuvoston asetuksen 10 §:n 2 momentissa tarkoitettujen eri ampuma-asetyyppien käytössä on suoritettava vuosittain tasokoe. Muiden voimakeinojen käyttöä koskeva tasokoe suoritetaan Poliisihallituksen erillisen määräyksen mukaisesti.

Voimankäytön koulutusta saa antaa ainoastaan virkamies, joka on hyväksytty toimimaan voimankäyttökouluttajana. Voimankäytönkouluttajakoulutuksesta vastaa Poliisiammattikorkeakoulu. Poliisimies sekä muu poliisihallinnon palveluksessa oleva virkamies saa kantaa ja käyttää voimankäyttövälinettä vain, jos hän on saanut käyttökoulutuksen kyseiseen voimankäyttövälineeseen, osallistunut edellä mainittuun ylläpitävään koulutukseen ja harjoitteluun sekä suorittanut voimankäyttövälineeseen liittyvän mahdollisen tasokokeen. (Sisäministeriön asetus poliisin voimakeinoista sekä kulkuneuvon pysäyttämisestä 245/2015 1:3 § & 1:4 §, 2015)

Voimankäytön ylläpitokoulutus käsitteenä sisältää niin fyysisen voimankäytön, voimankäyttövälineiden kuin myös suojavälineiden koulutusta.

Poliisiyksikön on ylläpidettävä rekisteriä aseistuksesta, koulutuksesta ja harjoittelusta siten kuin Poliisihallitus siitä erikseen määrää. (Sisäministeriön asetus poliisin voimakeinoista sekä kulkuneuvon pysäyttämisestä 1:3 § 245/2015, 2015)

2.5.1 Itsenäinen harjoittelu

Itsenäisellä harjoittelulla tarkoitetaan työajalla tapahtuvaa voimankäytön ja voimankäyttövälineiden harjoittelua, jonka työnantaja on hyväksynyt. Lyhytkestoinen harjoittelu voidaan toteuttaa työvuoron aikana, mikäli työtehtävät sen sallivat. Poliisiasemilla on omat voimankäyttöä koskevat turvallisuusmääräykset itsenäistä harjoittelua ja voimankäyttökoulutusta varten. (Alajuuma & Hakkarainen, 2019, s. 12)

3 KORONAVIRUS

Koronavirustauti (Covid-19) on infektio tauti, jonka aiheuttaja on SARS-CoV-2 virus.

Suurin osa tartunnan saaneista henkilöistä kokee lievän tai kohtalaisen hengityselinsairauden ja toipuu siitä ilman erityishoitoa. Kuitenkin jotkin tartunnan saaneista henkilöistä sairastuvat vakavasti ja tarvitsevat sairaanhoitoa. Lääkkäät ihmiset ja ne henkilöt, joilla on taustallaan esimerkiksi sydän- ja verisuonitauteja, diabetesta, kroonisia hengityselinsairauksia tai syöpää sairastuvat todennäköisesti vakavammin koronavirustautiin. Kuitenkin jokainen taustasta, terveydentilasta tai iästä riippumatta saattaa sairastua koronavirustautiin vakavasti ja kuolla. (WHO, 2021)

3.1 Viruksen leviäminen

Uusi koronavirus (SARS-CoV-2) tarttuu pisaratartuntana, kun sairastunut henkilö yskii tai aivastaa. Lähikontaktissa koronavirus voi tarttua myös kosketuksen välityksellä, jos sairastunut on esimerkiksi yskinyt käsiinsä ja on sen jälkeen koskenut toiseen ihmiseen. (THL, 2021)

Koronavirus voi tarttua myös ilmajälitteisesti pienten aerosolien muodossa. Tämä tarkoittaa, että yskiessä ja aivastaessa syntyy suurempien pisaroiden lisäksi myös hyvin pieniä hiukkasia, aerosoleja, jotka voivat jäädä leijumaan ilmaan pidemmäksi aikaa. Tällöin tartunnan voi saada myös kauempaa kuin 2 metrin etäisyydeltä. (THL, 2021)

Ilmajälitteisiä tartuntoja on havaittu sisätiloissa, joissa on heikko ilmanvaihto. Joissain tapauksissa sairastunut henkilö oli lisäksi hengittänyt voimakkaasti, esimerkiksi laulanut, huutanut, tai puhunut kovaäänisesti. (THL, 2021)

Virus voi tarttua myös kosketuksen kautta pinnoilta, joille on hiljattain päätyntä sairastuneen hengitystie-eritteitä. Koronavirukset ovat kuitenkin rakenteeltaan sellaisia, että ne eivät säily tartuttavina pinnoilla pitkään. (THL, 2021)

Herkillä laboratoriomenetelmillä on havaittu, että virus voi säilyä erilaisilla pinnoilla muutamista tunteista jopa kolmeen päivään. Teoreettisista tutkimuksista ei kuitenkaan voi tehdä suoria päätelmiä siitä, miten virus säilyy arkiympäristössä. Pintojen osuus viruksen leviämisessä ei nykytiedon mukaan ole merkittävä. (THL, 2021)

3.2 Itämisaika ja yleisimmät oireet

Seuraavassa Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitoksen (Jäljempänä THL) koronavirusta koskevassa ohjeistuksessa esitellään koronaviruksen yleisimpiä oireita. Pelkästään oireiden perusteella ei voi kuitenkaan päätellä, onko hengitystietulehduksen aiheuttaja koronavirus vai joku muu virus tai bakteeri. Koronavirustartunnan vahvistamiseksi vaaditaan nenänielun limakalvoilta otettava PCR-testi, joka analysoidaan laboratoriossa.

Uuden koronaviruksen tyypilliset oireet

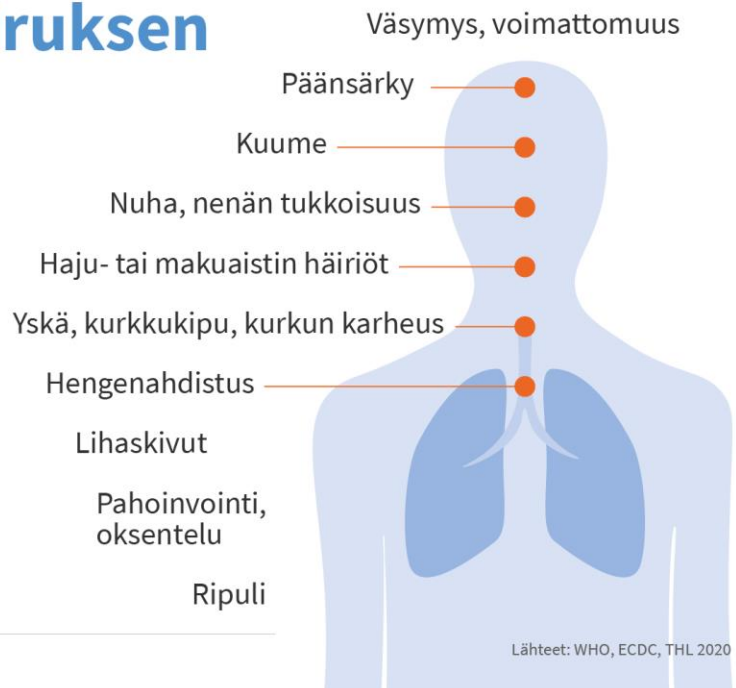
Koronavirus aiheuttaa **äkillisen hengitystieinfektion**.

Taudinkuva voi vaihdella lähes oireettomasta taudista vakavaan tautiin. Oireet voivat myös vaihdella taudin edetessä.

thl

#koronavirus

Päivitetty 3.11.2020

Koronavirustaudin itämisajaksi on arvioitu 1–14 päivää. Yleisimmin taudin aiheuttamat oireet ilmaantuvat noin 4–5 päivää tartunnasta. (THL, 2021)

Nykytiedon mukaan koronavirustautiin sairastunut henkilö on tartuttavimmillaan oireisen taudin alussa ja juuri ennen oireiden alkua. Tartuttavuus laskee jyrkästi ensimmäisten oireisten päivien jälkeen, mutta virusta voi erittyä lieväoireisessa koronavirustaudissa noin viikon ajan ja vakavimmissa tautimuodoissa jopa kaksi viikkoa. (THL, 2021)

Tartunnan saanut henkilö voi levittää virusta eteenpäin jo 1–2 vuorokautta ennen oireiden alkamista. Myös oireeton henkilö saattaa toimia tartunnanlähteenä. WHO:n mukaan valtaosan tartunnoista aiheuttavat kuitenkin oireiset henkilöt. (THL, 2021)

3.3 Virusvariantit

Viruksille on tyypillistä, että ne muuntuvat koko ajan. Näin tekee myös koronavirus, SARS-CoV-2. Kun virukset lisääntyvät, niiden perimään ilmaantuu muutoksia eli mutaatioita. Mutaatiot ovat osa virusten luonnollista evoluutioprosessia ja kohdistuvat usein niihin viruspartikkelin rakenteisiin, jotka ovat kosketuksissa isäntäsoluympäristöön. Muuntuneet virukset, eli virusvariantit, saattavat poiketa ominaisuuksiltaan aiemmin tavatuista viruskannoista. Maailmalla kiertää useita eri koronaviruksen muunnoksia ja uusia kehittyä jatkuvasti. (THL, 2021)

3.3.1 Alfa-muunnos

Britanniasta löydettiin joulukuussa 2020 linjan B.1.1.7 virusmuunnos, joka on todennäköisesti kehittynyt syksyllä 2020. Alfa-muunnokseksi nimetyn viruksen mutaatiot ovat geenissä, joka sisältää viruksen pinnalla sijaitsevan piikkiproteiinin valmistusohjeen. Piikkiproteiinin avulla koronavirus tunkeutuu ihmisen soluihin. On arvioitu, että tämä virusmuunnos tarttuu helpommin kuin aiemmin kiertäneet viruslinjat. (THL, 2021)

Virusmuunnosta on todettu Suomessa joulukuusta 2020 alkaen ja siitä tuli nopeasti vallitseva koronaviruslinja sekä Suomessa että muualla Euroopassa. Sitten Alfa-muunnoksen osuus on laskenut Delta-muunnoksen nopean leviämisen myötä. (THL, 2021)

3.3.2 Beeta-muunnos

Etelä-Afrikassa havaittu viruslinja Beeta-muunnos kehittyi todennäköisesti syksyllä 2020. Myös Beeta-muunnos sisältää mutaatioita geenissä, jossa on viruksen pinnalla sijaitsevan piikkiproteiinin valmistusohje. On viitteitä siitä, että myös tämä virusmuunnos tarttuu aiempaa helpommin. Viruslinja on levinnyt useaan maahan ja sitä esiintyy myös Suomessa. (THL, 2021)

3.3.3 Gamma-muunnos

Gamma-virusmuunnos havaittiin ensimmäisen kerran Japanissa Brasiliasta palaavilla matkailijoilla maahantulotestauksen yhteydessä joulukuussa 2020. Brasiliassa Amazonien alueella Gamma-muunnoksen ensimmäiset havainnot ovat marraskuulta 2020. Sen osuus kaikista viruslinjoista alueella nousi nopeasti ja jo tammikuussa valtaosa sekvensoiduista näytteistä osoittautui Gamma-muunnoskeksi. On viitteitä siitä, että Gamma-muunnos saattaa olla muita kantoja tartuttavampi. Ensimmäisen kerran sitä on todettu Suomessa helmikuussa 2021. (THL, 2021)

3.3.4 Delta-muunnos

Delta-koronavirusmuunnos havaittiin ensimmäisen kerran Intiassa syksyllä 2020. Delta-muunnosta tavattiin ensimmäisen kerran Suomessa maaliskuussa 2021. Muunnoksen osuus kaikista sekvensoiduista viruksista on kasvanut nopeasti ja kesäkuun lopussa Delta-muunnos oli jo syrjäyttänyt Alfa-muunnoksen valtavarianttina. WHO on nostanut Delta-muunnoksen huolestuttavien virusmuunnosten joukkoon sen nykyisten tietojen mukaan suuremman tartuttavuuden ja leviämistehon takia. (THL, 2021)

3.4 Koronaviruksen vaikutukset maailmalla

Koronaviruspandemia on joulukuussa 2019 Kiinasta, Wuhanin kaupungista alkanut pandemia, joka levittäytyi ympäri maailmaa vuonna 2020. Maailman terveysjärjestö WHO julisti epidemian pandemiaksi 11.03.2020.

Uusi koronavirus on todennäköisesti lähtöisin yksittäisestä tartunnasta, joka on tapahtunut eläimen ja ihmisen välillä. Toinen teoria on, että virus on tarttunut eläimistä ihmisiin jo jonkin aikaa, ja tartunnan saaneita on ollut useampia. Tämän jälkeen virus on alkanut levitä ihmisestä toiseen. (THL, 2021)

Koronaviruspandemia on vaikuttanut maailmaan ennen näkemättömällä tavalla, ja sen aiheuttamat kokonaisvaikutukset eivät ole vielä selvillä. Koronaviruksen aiheuttama pandemia on luonteeltaan yhteiskunnallinen kriisi. Helposti tarttuva ja leviävä virus sairastuttaa ihmisiä kaikkialla maailmassa. Kriisiksi tilanne on muodostunut pandemian oheisvaikutuksista sekä sen hillitsemiseksi käynnistetyistä toimista, joilla on ollut hyvin laaja vaikutus yhteiskuntien perustoimintoihin, kuten talouteen, työntekoon, poliittisten ja hallinnollisten järjestelmien toimintaan sekä ihmisten oikeuksiin, vapauksiin ja sosiaalisiin suhteisiin. (Eduskunnan tulevaisuusvaliokunta, 2020)

Koronavirus on tähän mennessä (06.10.2021) aiheuttanut maailmassa yhteensä noin 235,2 miljoonaa vahvistettua koronavirustartuntaa. Koronan aiheuttamia kuolemia on tähän mennessä rekisteröity noin 4,8 miljoonaa kappaletta. (WHO, 2021)

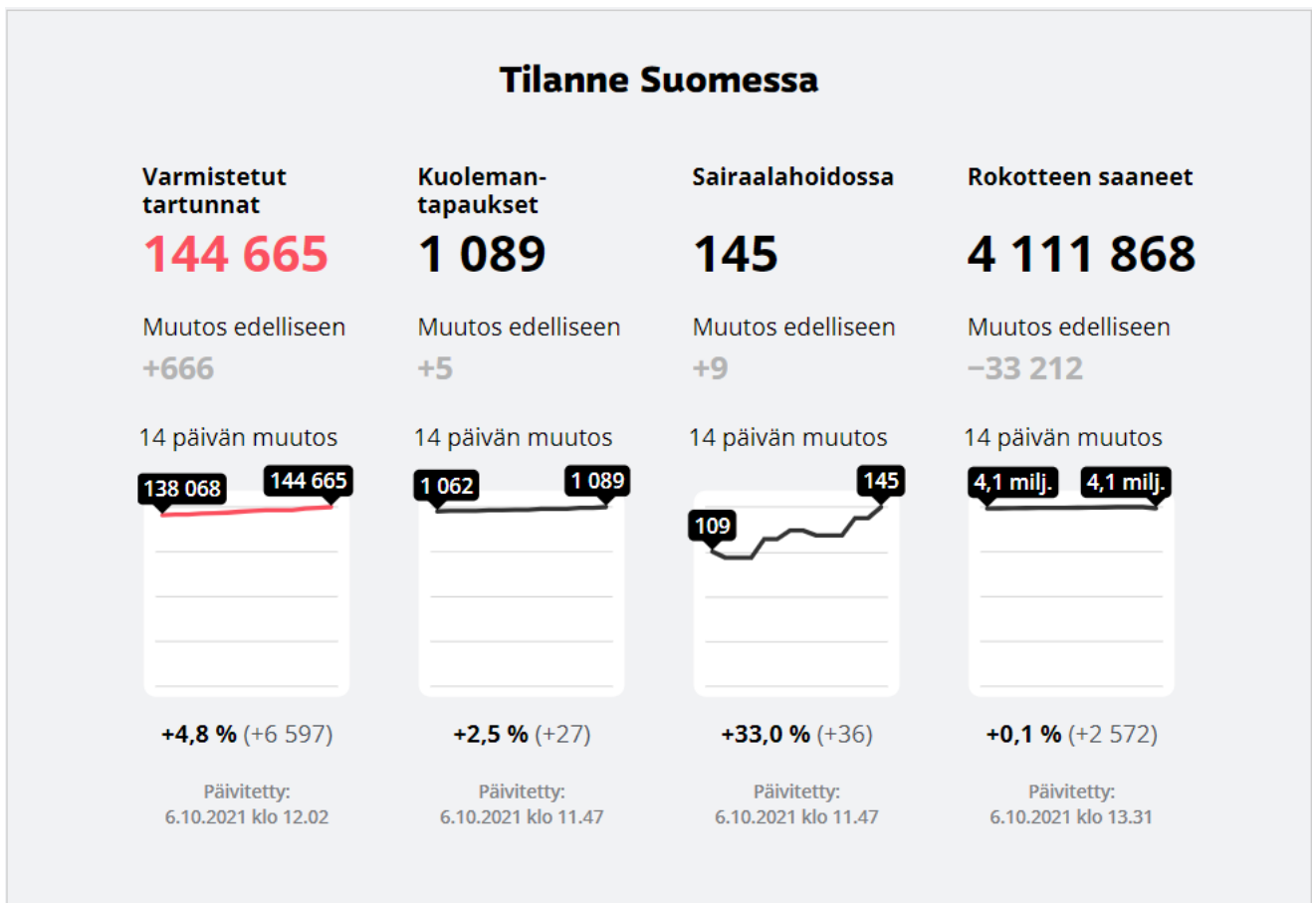
Pandemian hoidossa ovat pärjänneet hyvin maat, joissa on tehokas ja ammattitaitoinen terveydenhoitojärjestelmä ja joissa ihmisten luottamus toisiinsa ja viranomaisiin on korkea. Koronan kielteiset vaikutukset korostuvat varsinkin lukuisissa kehittyvissä maissa, joissa terveydenhoitojärjestelmä ei ole yhtä kehittynyt kuin esimerkiksi Suomessa. Pandemian aiheuttamat kielteiset vaikutukset näkyvät myös maiden taloustilanteessa. Tämä korostuu kehitysmaissa, joissa taloudellinen tilanne ei mahdollista samanlaisia elvytystoimia, joita olemme nähneet esimerkiksi Euroopan Unionissa. (Eduskunnan tulevaisuusvaliokunta, 2020)

3.5 Koronavirus Suomessa

Ensimmäistä kertaa koronavirus tavattiin Suomessa vuoden 2020 alussa Suomeen saapuneella matkailijalla, mutta viruksen leviäminen Suomessa alkoi 2020 maaliskuussa. Pandemian alusta Suomessa on jouduttu ottamaan käyttöön erilaisia rajoituksia mm. ravintola- ja kulttuuritoimintaan, työntekoon ja opiskeluun.

Koronaviruksen massiiviset vaikutukset ovat olleet Suomessa samankaltaisia kuin muissakin maailman maissa. Varmistettuja koronaviruksen aiheuttamia varmistettuja tautitapauksia on yhteensä

144 665 ja kuolleita arviolta 1089 06.10.2021 mennessä. Arvio tämänhetkisten tautitapausten ja kuolemien lukumäärästä perustuu tartuntatautirekisterin tietoihin. (THL, 2021)

(THL, 2021)

Sosiaali- ja terveysministeriö laati syyskuussa 2020 toimintasuunnitelman, jolla ohjattiin sosiaali- ja terveydenhuollon toimijoita koronavirusepidemian hillinnässä sekä jaoteltiin epidemia tilanne kolmeen eri tasoon. Toimintasuunnitelma ohjaa tartuntatautilain toimeenpanosta vastaavia viranomaisia suositusten ja rajoitusten epidemiologisesti tarkoituksenmukaisessa käytössä. (Sosiaali- ja terveysministeriön tiedote, 2020)

1. **Perustasolla** epidemia ei kasva. Kriteerit ovat:

- tartuntojen ilmaantuvuus on alhainen
- ajoittain esiintyvät paikalliset ja alueelliset tartuntaketjut ovat hallittavissa, altistuneet ovat pääsääntöisesti jäljitettävissä ilman jatkotartuntojen riskiä nostavaa viivettä, eikä merkittävää leviämistä tunnettujen ryppäiden ulkopuolelle havaita
- uudet tapaukset ovat joko satunnaisia yksittäistapauksia tai ne todetaan pääosin jo karanteenissa olevilla.

2. **Kiihtymisvaiheessa** epidemian kasvu alkaa kiihtyä, tapausten alueellinen ilmaantuvuus on perustasoa korkeampi, ja esiintyy useita paikallisia ja alueellisia tartuntaketjuja.

Seuraavia kriteerejä voidaan käyttää apuna epidemian arvioinnissa:

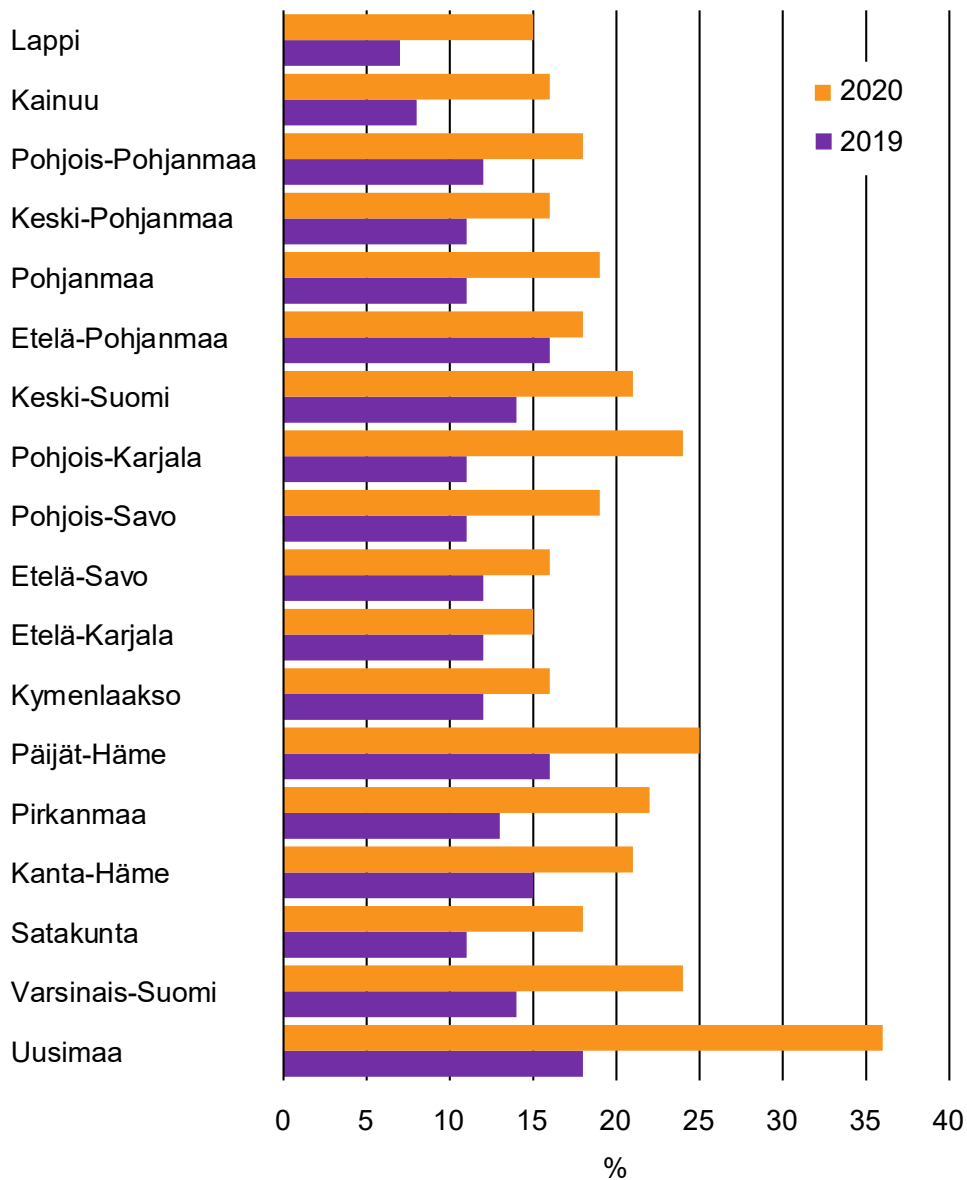
- tartuntojen 14 vuorokauden tapaussumma ei ylitä tasoa 25 / 100 000 asukasta
- positiivisten näytteiden osuus on > 1 %
- esiintyy joukkoaltistumisia *
- yli 2/3 tartunnanlähteistä on selvitetävissä ja tartuntaketjut katkaistavissa ilman jäljityksestä johtuvaa viivettä
- sosiaali- ja terveydenhuollon toimintakyky ja palveluiden saatavuus pystytään turvaamaan ilman erityistoimia.

3. **Leviämisvaiheessa** epidemian kasvu nopeutuu edelleen, ja tapaukset leviävät väestössä alueellisesti tai laajemmin. Jäljitys vaikeutuu.

Seuraavia kriteereitä voidaan käyttää apuna väestöleviämisen arvioinnissa:

- tartuntojen 14 vuorokauden tapaussumma on suuruusluokkaa > 25–50 / 100 000 asukasta vähintään kahtena peräkkäisenä viikkona
- positiivisten näytteiden osuus on > 2 %
- jäljittävyys heikkenee, noin 2/3 tartunnanlähteistä tai vähemmän on selvitetävissä, epidemiaan hillintään tarvittavien resurssien määrä kasvaa
- sairaala- ja tehohoidon määrän ennustetaan kääntyvän nousuun. (Sosiaali- ja terveysministeriö, 2021)

Etätöyön tekeminen lähes kaksinkertaistui Suomessa vuonna 2020. Suurin osa työntekijöistä ei kuitenkaan tehnyt etätöitä lainkaan. Etätöyön tekeminen vaihteli paljon alueittain sekä toimialoittain. Neljäsosa työllisistä työskenteli säännöllisesti kotona. Seuraavassa taulukossa esitellään Tilastokeskuksen työvoimatutkimuksen kuviota säännöllisesti kotona työskennelleistä työllisistä toimialoittain.

3.6 Koronavirus Varsinais-Suomessa

Tutkimuksessa keskitytään selvittämään koronaviruspandemian vaikutuksia voimankäytön ylläpito-koulutukseen Lounais-Suomen poliisilaitoksen alueella. Maantieteellisesti Lounais-Suomen poliisi-laitos toimii Varsinais-Suomen ja Satakunnan maakuntien alueella. Tutkimuksessa keskitytään pääasiassa Lounais-Suomen alueeseen, joten on tarkoituksenmukaisinta tuoda tietoperustassa ilmi koronaviruksen vaikutukset juuri Varsinais-Suomen alueella.

Varsinais-Suomen alueella koronan johdosta annetut rajoitukset ovat seuranneet sen hetkistä tauti-tilannetta, kuten muissakin maakunnissa. Epidemiatilanne Varsinais-Suomessa on ollut epidemia aikana niin perus-, kiihtymis-, kuin leviämisvaiheessa. Varsinais-Suomen alueella sijaitsee mm. Tu-run satama sekä lentokenttä, jotka ovat myös vaikuttaneet epidemia tilanteeseen matkustajaliiken-teen takia.

Varsinais-Suomen alue on tällä hetkellä (06.10.2021) leviämisvaiheessa. Varsinais-Suomessa on koko pandemian aikana THL:n tartuntatautirekisterin mukaan varmistettu yhteensä 15 236 koronavirusstartunnaa. Varmistetuista tartunnoista Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin alueella 11209 kpl (n. 73,5 %) on keskittynyt maakunnan kolmeen suurimpaan kuntaan. Varmistettuja tartuntoja on vahvistettu Turussa 8939 kpl (n.58,5 %), Salossa 1330kpl (n. 8,5 %) ja Kaarinassa 940 kpl (n. 6,2 %). (Yle, 2021)

Myös Lounais-Suomen poliisilaitoksella on todettu pandemian aikana koronavirusstartuntoja. Tartunnoilla ei ole ollut merkittävää vaikutusta poliisin operatiiviseen toimintaan. Tartunnan saaneet ja altistuneet on määrätty tartuntatautilääkärin toimesta karanteeniin (Yle, 2020)

3.7 Koronalta suojautuminen

THL on antanut verkkosivuillaan kattavan ohjeistuksen, kuinka koronavirukselta on tarkoituksenmukaista suojautua ja kuinka tulee toimia, mikäli huomaa itsellään koronavirustautiin viittaavia oireita.

Koska koronavirus tarttuu pääasiassa pisaratartuntana, niin ihmisten on tärkeää välttää suuria ihmismassoja ja pitää yli kahden metrin turvaväli muihin ihmisiin. Kasvomaskin käyttöä suositellaan, sillä sen käyttäminen estää pisaroiden leviämisen ympäristöön ja muihin ihmisiin. Maskin käyttöä suositellaan, vaikka henkilö olisi jo sairastanut vahvistetusti koronavirustaudin, sillä sairastamisesta huolimatta henkilö voi vielä kantaa virusta ja tartuttaa sitä eteenpäin. (THL, 2021)

Käsihygienian tärkeyttä korostetaan THL:n antamissa ohjeissa. Kädet tulisi pestä usein vedellä ja saippualla huolellisesti. Kädet tulisi myös kuivata huolellisesti pesun jälkeen. Mikäli käsienpesu ei ole mahdollista, niin tulisi käyttää alkoholipohjaista käsihuuhdetta käsien puhdistamiseen. (THL, 2021)

Ohjeissa korostetaan myös hihaan tai nenäliinaan yskimisen tärkeyttä, sillä yskiessä ympäristöön leviää pisaroita, jotka mahdollistavat taudin leviämisen. (THL, 2021)

Tehokas suojautuminen saavutetaan näiden hygieniaohjeistuksen tarkalla noudattamisella sekä rokotuttamisella. (THL, 2021)

3.8 Rokotteet ja niiden vaikutus

Suomessa aloitettiin koronarokotteiden antaminen 2020–2021 vuoden vaihteessa. Rokotteita annettiin ensimmäisenä riskiryhmäläisille, joilla on suurempi todennäköisyys sairastua vakavaan koronavirustautiin riskitekijöiden takia. Useat eri valmistajat ovat tuottaneet omia rokotteitaan, ja Suomessa on ollut useampaa eri rokotetta käytössä pandemian aikana. Kahdella koronarokote annok-

sella saavutetaan noin 90 % suojateho vakavaa koronavirustautia vastaan. Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin alueella 75,4 % asukkaista on saanut vähintään yhden rokoteannoksen koronavirusta vastaan tähän päivään 06.10.2021 mennessä.

Koronarokotus ei kuitenkaan täysin poista tartunnan saamisen ja tartuttamisen riskiä, mutta se pienentää merkittävästi viruksen erittymistä ja sen leviämistä ihmisestä toiseen. Siksi koronarokotteet voivat edistää niin sanotun epäsuoran suojan syntymistä. (Terveys- ja hyvinvoinninlaitos, 2021)

3.9 Koronavirustilanteen johdosta annetut ohjeet

Työturvallisuuslain (738/2002) 8 §:n 1 momentin mukaan työnantajan on tarpeellisilla toimenpiteillä velvollinen huolehtimaan työntekijöiden turvallisuudesta ja terveydestä työssä. Tässä tarkoituksessa työnantajan on otettava huomioon työhön, työolosuhteisiin ja muuhun työympäristöön samoin kuin työntekijän henkilökohtaisiin edellytyksiin liittyvät seikat.

Edellä mainitun pykälän yksityiskohtaisissa perusteluissa lain säännös velvoittaa työnantajaa toimenpiteisiin, jotka ovat tarpeellisia työntekijöiden turvallisuudesta ja terveydestä huolehtimiseksi työssä. Jotta työnantaja voisi ryhtyä vaadittaviin toimenpiteisiin, hänen on jatkuvasti tarkkailtava työympäristöä ja työolosuhteita. (Hallituksen esitys 59/2002, 2002)

Työturvallisuuslain (738/2002) 18 §:n mukaan työntekijän on noudatettava työnantajan toimivaltansa mukaisesti antamia määräyksiä ja ohjeita. Työntekijän on muutoinkin noudatettava työnsä ja työolosuhteiden edellyttämää turvallisuuden ja terveellisyysyden ylläpitämiseksi tarvittavaa järjestystä ja siisteyttä sekä huolellisuutta ja varovaisuutta.

Poliisihallitus sekä Lounais-Suomen poliisilaitos ovat antaneet erinäisiä ohjeita koronavirustilanteen johdosta. Tartuntatautilannetta, työolosuhteita ja työympäristöä seuraamalla ohjeistuksia on päivitetty ja muutettu tarpeen vaatiessa kuten työturvallisuuslaki edellyttää. Näitä ohjeita on päivitetty useita kertoja koronapandemian eri vaiheissa vastaamaan paremmin sen hetkisen pandemiatilanteen luomiin haasteisiin. Seuraavissa kappaleissa käsitellään koronavirustilanteen johdosta annettuja ohjeita ja niiden sisältöä.

3.9.1 Poliisihallituksen ohjeet

Poliisihallitus on antanut 27.08.2021 poliisiyksiköille ohjeen POL-2020-12586, Ohjeita koronavirustilanteen varalta. Ohjeen voimassaoloaika on 1.9 – 31.12.2021 ja se kumoaa aikaisemmin annetun saman nimisen ohjeen. Kyseisessä ohjeessa läpikäydään mm. työnantajan työturvallisuuslain mukaista huolehtimisvelvollisuutta, etätöiden tekemistä poliisihallinnossa, virkamieheen ja työntekijään kohdistuvia tartuntatautilain mukaisia toimenpiteitä, virka- ja työmatkojen järjestämistä pandemia aikana sekä poliisitoiminnan turvaamista.

Poliisihallitus suosittelee ohjeessaan etätyötä laajasti virkamiehille, joiden työtehtävät mahdollistavat sen. Etätyön lisäämisellä on pyritty vähentämään lähikontakteja. Ohjeen mukaan poliisiyksiköiden tulee itsenäisesti arvioida mitkä työtehtävät sopivat etätyöhön. Ohje suosittelee myös henkilöstön hajauttamista työtehtävien ja sairastavuustilanteen mukaan lähi- ja etätyöhön kaikkien toimintojen turvaamiseksi. (Poliisihallitus, 2021)

Poliisihallitus on koronavirustilanteen johdosta antanut myös Powerpoint-muodossa olevan ohjeen: Poliisin valtakunnallinen Covid-19 hygienia- ja suojautumisoheje. Ohjeistus on päivitetty 22.3.2021 ja se on korvannut aikaisemmin 16.12.2020 ja 8.4.2020 annetut ohjeet. Kyseinen ohjeistus on laadittu yhteistyössä Poliisihallituksen työsuojeluorganisaation, poliisilaitosten työsuojelutoimijoiden, infektioepidemiologian asiantuntijan sekä käytännön kenttätoimintaa tuntevien poliisimiesten kanssa. Ohjeistusta laadittaessa on myös hyödynnetty Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin, THL:n sekä Työterveyslaitoksen asiantuntijoita.

Edellä mainitussa ohjeessa kuvaillaan lyhyesti Covid-19 taudin epidemiologiaa ja käydään läpi sen eri vaiheita. Tämän lisäksi ohjeessa käsitellään tartuntojen ehkäisyn kulmakiviä ja toimintakortteja eri tilanteisiin.

Ohjeessa käsitellyt tartuntojen ehkäisemiseksi tehtävät toimenpiteet ovat pääasiassa samoja kuin jo aikaisemmin käsitellyt THL:n suosittelemat toimenpiteet, kuten käsihygieniasta huolehtiminen, turvavälien pitäminen muihin henkilöihin, kasvomaskien käyttäminen sekä yskiminen ja aivastaminen hihaan tai nenäliinaan, joten näiden yksityiskohtainen toistaminen ei ole tarkoituksenmukaista.

Ohjeessa käsitellyt toimintakortit ohjaavat poliisin toimintaa tarkoituksenmukaisesti juuri pandemia-tilanteen aikana. Toimintakorteissa käsitellään yksityiskohtaisesti, kuinka poliisin erilaisissa tehtävissä on tarkoituksenmukaisinta toimia tartuntariski minimoiden mahdollisimman työturvallisesti. Erilaisia toimintakortteja on luotu mm. asiakas- ja toimistotilojen hygieniasta huolehtimiseen, kuulusteluihin, ajoneuvojen puhtaanapitoon, hälytystehtävien hoitamiseen, puhallutuksiin, henkilörekisteröintiin sekä kotietsintöihin ja rikospaikkatutkintoihin.

”Asiakas- ja toimistotilojen hygienia

- *Tiloihin laitetaan näkyviin ohjeet sähköisestä asioinnista, fyysisestä etäisyydestä, käsihygieniasta sekä yskimis-/aivastusetiketistä. Tiloissa tulee olla saatavilla käsidesiä.*
- *Asiakkaita ohjeistetaan tulemaan paikalle vain terveenä*
- *Aulatiloihin otetaan kerrallaan pieni määrä asiakkaita. Asiakkaiden maskien käyttösuositus riippuu epidemia tilanteesta kuten THL ja alueelliset viranomaiset ohjeistavat.*
- *Tiloissa hyödynnetään pleksisuojalasia, mikäli mahdollista.*
- *Maskeja (kirurginen suunenäsuojus) käytetään epidemiatilanne huomioiden.*

- *Kosketuspintojen säännöllisestä puhdistuksesta huolehditaan. Puhdistamiseen riittää tavan-omaiset puhdistusaineet.*
- *Sormenjälkilukijat puhdistetaan asiakkaiden välillä alkoholittomalla desinfektioaineella tai pesuaineeseen kostutetulla liinalla.” (Poliisihallitus, 2021)*

3.9.2 Lounais-Suomen Poliisilaitoksen ohjeet

Lounais-Suomen Poliisilaitos on 06.08.2021 antanut ohjeen POL-2020-15925 koronaviruksen aiheuttamista toimenpiteistä. Annettu ohje korvaa aikaisemmin 28.05.2021 annetun ohjeen. Ohjeessa käydään läpi pääasiassa samoja tartunnan ehkäisyn keinoja kuin Poliisihallituksen laatimissa ohjeissa. Ohjeessa kuitenkin tarkennetaan toimenpiteitä, joita juuri Lounais-Suomen poliisilaitoksella on tehty poliisitoiminnan turvaamiseksi koronaviruspandemian aikana. Näitä toimenpiteitä ovat mm. tilannekeskuksen ylläpitämä koronatilannekuva sekä jokaiselle sektorille laaditut omat varautumissuunnitelmat. (Lounais-Suomen poliisilaitos, 2021)

4 TUTKIMUSASETELMA

4.1 Opinnäytetyön tarkoitus ja tutkimuskysymys

Opinnäytetyöni tarkoituksena on tutkia koronaviruspandemian aiheuttamia vaikutuksia poliisin voimankäytön ylläpitokoulutukseen Lounais-Suomen poliisilaitoksen alueella keskittyen Salon poliisiasemalla työskentelevien poliisimiesten voimankäytön ylläpitokoulutukseen.

Päätutkimuskysymys:

Miten koronaviruspandemia on vaikuttanut voimankäytön ylläpitokoulutukseen Lounais-Suomen poliisilaitoksen alueella?

Alatutkimuskysymykset:

1. *Miten terveysturvallisuudesta on huolehdittu voimankäytön ylläpitokoulutuksissa pandemia aikana?*
2. *Millaisia ohjeita Lounais-Suomen poliisilaitos ja Poliisihallitus on antanut voimankäytön ylläpitokoulutuksen järjestämisestä koronaviruspandemia aikana ja kuinka niiden noudattamisessa on onnistuttu?*
3. *Millaisena voimankäytön ylläpitokoulutukseen osallistuneet poliisimiehet koulutuksen kokee-*
neet?
4. *Miten pandemia aikainen voimankäytön koulutus on vaikuttanut poliisimiesten voimankäytöllisiin tietoihin ja taitoihin?*

Tutkimuskysymyksiin on pyritty saamaan vastauksia suorittamalla puolistrukturoitu teemahaastattelu henkilökohtaisesti neljälle Salon poliisiasemalla työskentelevälle poliisimiehelle. Haastatteluihin on muodostettu loogisesti rakennettu kysymysrunko, joka on toimitettu haastateltaville luettavaksi ennen varsinaisia henkilökohtaisia haastatteluja. Näin toimimalla on edistetty haastateltavien mahdollisuutta syventyä kysymysten pariin ensin itsenäisesti ennen varsinaista haastattelua ja pohtimaan omia vastauksiaan kysymyksiin.

Opinnäytetyön luettuaan lukija ymmärtää mihin poliisin voimankäyttö perustuu sekä miten poliisin voimankäytön koulutus on järjestetty Poliisi (AMK) -tutkintokoulutuksessa sekä työelämässä. Lisäksi tarkoituksena on, että lukija ymmärtää koronaviruspandemian vaikutukset poliisin voimankäytön ylläpitokoulutukseen sekä miten terveysturvallisuudesta on huolehdittu voimankäytön ylläpitokoulutuksissa. Opinnäytetyö tarkastelee myös voimankäytön kenttäkouluttajien kokemuksia pandemian aikaisesta voimankäytön koulutuksesta sekä koulutukseen osallistuneiden poliisimiesten kokemuksia koulutukseen osallistumisesta.

4.2 Aiheen rajaaminen

Tutkimus on rajattu koskemaan koronaviruspandemian vaikutusta voimankäytön ylläpitokoulutukseen Lounais-Suomen poliisilaitoksella keskittyen Salon poliisiasemalla työskentelevien poliisimiesten voimankäytön ylläpitokoulutukseen. Tutkimus käsittelee koronan vaikutusta sen alusta syyskuuhun 2021, sillä tutkintoon valmistuminen sekä harjoittelujaksoni pituus vaikuttivat tutkimukseen käytettävissä olevaan aikaan.

Vaikka tutkimus keskittyy pääasiassa Salon poliisiasemalle, niin on huomionarvoista, että esimerkiksi voimankäytön päällystöesimiehen voimankäytön ylläpitokoulutusta koskevat määräykset ovat voimassa kaikilla Lounais-Suomen poliisilaitoksen poliisiasemilla.

Tutkimus suoritettiin tutkimalla koronaviruspandemian vaikutusta Salon poliisiasemalla järjestettävään voimankäytön ylläpitokoulutukseen. Tutkimuksen rajaaminen opinnäytetyön tekijän omaan harjoittelu poliisiasemaan on tehty tutkimukseen käytettävissä olevien resurssien vähäisyyden vuoksi.

Suoritettuna tutkimuksen yhteydessä olisi voinut tutkia laajemminkin pandemian vaikutuksia poliisin voimankäytön ylläpitokoulutukseen, mutta tutkimuksen näkökulmasta koin tarkoituksenmukaisemmaksi haastatella pienempää joukkoa tietyltä poliisilaitokselta, jolloin tutkimuksessa on kyetty kuvaamaan ilmiötä tarkasti juuri tietyissä olosuhteissa ja luomaan pohjaa tuleville aihealuetta käsitteleville jatkotutkimuksille.

4.3 Aiemmat tutkimukset

Koronaviruspandemia levisi laajamittaisesti vuoden 2020 alkupuolella, joten on ymmärrettävää, että sitä koskevaa tutkimusta on kyetty tekemään suhteellisen lyhyen aikaa. Kuitenkin lääketiedettä ja virologiaa on tutkittu laajasti ympäri maailmaa. Koska koronaviruspandemia on mullistanut maailmaa, on ymmärrettävää, että sitä koskevaa tutkimusta on kuitenkin tänä lyhyenä ajanjaksona tehty paljon mm. WHO:n, THL:n sekä muiden terveystieteiden, järjestöjen ja yliopistojen toimesta. Koronapandemiaa koskevien tutkimusten saatavuus ei muodostunut tutkimusta tehdessä ongelmaksi vaan pääasiallinen tehtävä oli erottaa ja analysoida eri tietojen validiteetti. Lähteiden luotettavuutta ja relevanssia arvioidessani otin huomioon myös koronapandemiaan liittyvän mis- ja disinformaation määrän, keskittymällä tutkimuksessani luotettaviksi arvioimiini tietoihin.

Voimankäytön ylläpitokoulutusta ja sen järjestämistä on tutkittu useissa Poliisiammattikorkeakoulun opinnäytetöissä. Voimankäytön ylläpitokoulutuksia käsitteleviä opinnäytetöitä on tehty pandemiaa edeltävänä aikana muille poliisilaitoksille, mutta pandemian vaikutusta poliisin voimankäytön ylläpitokoulutukseen ei ole aikaisemmin laajemmin tutkittu.

Voimankäytön ylläpitokoulutusta ja sen järjestämistä on käsitelty mm. opinnäytetyössä ”Voimankäytön ylläpitokoulutus Kuopion ja Kajaanin poliisiasemilla 2019”.

Edellä mainittu opinnäytetyö on kvalitatiivinen opinnäytetyö, jossa on pyritty selvittämään voimankäytön ylläpitokoulutusten järjestämiseen käytettäviä resursseja, ylläpitokoulutusten määriä sekä mahdollisia henkilöstön välisiä osaamiseroja. Opinnäytetyön tekemisessä on hyödynnetty laadullista tutkimusmenetelmää suorittamalla teemahaastatteluja poliisiasemien voimankäytön kouluttajille. Työn keskeisimpinä tuloksina on, että voimankäytön ylläpitokoulutusta järjestetään liian vähän ja henkilöstön välillä on havaittavissa osaamiseroja. (Alajuuma & Hakkarainen, 2019)

Koronapandemian vaikutusta poliisitoimintaan on tutkittu aiemmin useissa Poliisiammattikorkeakoulun opinnäytetöissä ja onkin oletettavaa, että tähän aihealueeseen liittyvät opinnäytetyöt lisääntyvät aiheen ollessa ajankohtainen ja trendikäs. Nostan seuraavissa kappaleissa esiin kaksi koronaviruspandemian vaikutuksia poliisiin tarkastelevaa opinnäytetyötä.

Opinnäytetyö ”Koronaviruspandemian vaikutus työturvallisuuteen ja päivittäiseen toimintaan Oulun poliisilaitoksella 2020” on tutkimuksellinen opinnäytetyö, jossa on pyritty tutkimaan poikkeusolojen vaikutusta työturvallisuuteen. Opinnäytetyön tekemisessä on hyödynnetty laadullista tutkimusmenetelmää suorittamalla sähköpostihaastatteluita. Työn keskeisimpinä tuloksina on, että työturvallisuuden merkitys poliisityössä on korostunut koronapandemian aikana ja että koronatilanne on luonut poliisitoimintaan aivan uusia työtehtäviä, jotka ovat lisänneet työmäärää. (Lämsä & Löytynoja, 2020)

Opinnäytetyö ”Koronan vaikutukset Joensuun poliisiaseman operatiivisessa toiminnassa 2021” on tutkimuksellinen opinnäytetyö, jossa on pyritty selvittämään Joensuun poliisiasemalla valvonta- ja hälytystoiminta sektorin toiminnassa tapahtuneita muutoksia koronaviruspandemian alettua. Opinnäytetyön tekemisessä on hyödynnetty laadullista ja määrällistä tutkimusmenetelmää suorittamalla haastatteluja sekä koostamalla tilastoja. Työn keskeisimpinä tuloksina on, että Joensuun poliisiasemalla työturvallisuuteen on kiinnitetty enemmissä määrin huomiota nostamalla hygieniasta huolehtimisen tasoa niin poliisiasemalla kuin myös poliisimiestasolla henkilökohtaisesti. Tilastojen perusteella hälytystehtävien määrä on Joensuun alueella kokonaismäärällisesti laskenut, mutta kotihälytysten määrä on noussut epidemian aikana ja sen edetessä. (Loukkaanhuhta & Junkkari, 2021)

4.4 Tutkimusmenetelmä ja teoriaosuus

Tutkimuksen teoriaosuudessa käsitellään voimankäyttöä, voimankäytön koulutusta, koronavirusta sekä sen vaikutuksia. Teoriaosuudessa pyritään tuomaan lukijalle tarvittava taustatieto, jotta hänellä on selkeä käsitys termeistä ja käsitteistä, jota työssä on käytetty.

Teoriaosuus pyrkii antamaan lukijalle vastauksen mm. seuraaviin kysymyksiin:

- **Mitä on poliisin voimankäyttö ja mihin sen käyttö perustuu?**
- **Miten poliisin voimankäytön koulutus on järjestetty?**
- **Mikä on koronavirus, miten se leviää ja miten se on vaikuttanut yhteiskuntaan?**
- **Miten koronavirustartunnalta voi suojautua?**

Teoriaosuus on kasattu lukuisista eri lähteistä. Keskeisimpiä lähteitä teoriaosuuden kasaamisessa on ollut mm. poliisin voimankäyttöön liittyvät eri lainsäädännöt ja asetukset, aikaisemmat aihealuetta käsittelevät tutkimukset, koronavirukseen liittyvät viranomaisohjeet sekä Poliisihallituksen ja Lounais-Suomen poliisilaitoksen antamat ohjeet.

Tutkimuksessani käytetty aineistonhankintamenetelmä on omasta mielestäni tarkoituksenmukainen juuri tämän tutkimuksen suorittamiseen. Ennen tutkimustyön aloittamista perehdyin tutkimus, kehittäminen- ja innovaatiot-opintojaksolla erilaisiin tutkimusmenetelmiin ja pohdin itselleni mieluisinta tutkimusmenetelmää. Kun sain keskeiset tutkimuskysymykset itselleni selviksi, oli aika valita siihen soveltuvat tutkimusmenetelmät.

Tutkimusta aloittaessa tutkijan tulee huolellisesti pohtia tutkimusmenetelmän valintaa. Osataksseen käyttää tutkimusmenetelmää oikealla tavalla, tutkijan tulee tuntea myös ainakin muiden tutkimusmenetelmien perusteet. (Hakala, 2018, s. 11)

”Menetelmillä tarkoitetaan niiden keinojen kokonaisuutta, joiden avulla tutkimuksen aihetta lähestytään ja pyritään vastaamaan tutkimuskysymyksiin.” (Puusa & Juuti, 2020, s. 9)

4.4.1 Laadullinen tutkimusmenetelmä

Hyödynsin tämän opinnäytetyöni tekemisessä laadullista eli kvalitatiivista tutkimusmenetelmää haastattelemalla henkilökohtaisesti neljää (4) Salon poliisiasemalla työskentelevää poliisimiestä. Laadullisessa tutkimuksessa on tarkoituksena ymmärtää tutkittavaa ilmiötä tutkimuksen kohteena olevien henkilöiden, eli tässä tapauksessa neljän (4) poliisimiehen näkökulmasta. Laadullinen tutkimus pyrkii kuvaamaan, ymmärtämään ja tulkitsemaan yksittäistä ilmiötä sanojen ja lauseiden avulla. Laadullisessa tutkimuksessa tutkijan ja tutkittavan välillä on suora kontakti tutkijan suorittaessa tutkimusta ilmiön ytimeen haastattelemaan ja havainnoimaan. (Kananen, 2017, ss. 35 - 36)

Jorma Kananen on kirjassaan Laadullinen tutkimus pro graduna ja opinnäytetyönä (2017, ss. 32 - 33) kirjottanut laadullisen tutkimuksen tulevan kysymykseen silloin kun tutkittavaa ilmiötä ei tunneta ja tutkimuksella pyritään saamaan ymmärrys ilmiöstä.

Koronaviruspandemia on vaikuttanut nyky-yhteiskuntaan vasta noin kahden vuoden ajan, joten ymmärrys siitä ja sen vaikutuksista on suhteellisen rajallinen. Koronaviruksen ja koronavirustaudin vaikutuksia yhteiskuntaan on tutkittu laajasti, mutta sen vaikutusta voimankäytön ylläpitokoulutukseen ei ole aikaisemmin tietääkseni tutkittu. Edellä mainituista syistä on perusteltua käyttää tutkimuksessani mm. laadullista menetelmää, jotta kyseisestä ilmiöstä saataisiin syvällisempi näkemys ja hyvä kuvaus.

4.5 Havainnointi

Hyödynsin tämän opinnäytetyön tekemisessä haastattelujen lisäksi havainnointia sekundaarisena aineistonkeruu menetelmänä. Tämän tutkimuksen tekemisessä primaarista aineistonkeruu metodia edustaa haastattelut, mutta koen havainnoinnin antaneen minulle tärkeää ymmärrystä koronaviruksen vaikutuksesta laajemmin poliisitoimintaan.

Havainnointi on yksi vanhimmista tavoista kerätä aineistoa tieteelliseen tutkimukseen. Havainnoinnin käyttäminen aineistonkeruu menetelmänä on hyödyllistä, kun ilmiöstä ei ole perusteellisesti tietoa. Osallistuva havainnointi on havainnoinnin muoto, jossa tutkija on tekemässä havaintoja ilmiöstä yhteisön sisällä. (Kananen, 2017, ss. 83 - 84)

Aloitin Poliisi (AMK)- tutkintoon kuuluvan harjoittelujaksoni 2020 joulukuussa. Ensimmäisestä päivästä lähtien tein erilaisia havaintoja koronan vaikutuksista poliisityöhön. Havainnoinnin ansiosta koin saavani laajan käsityksen koronan vaikutuksista yleisemmin poliisitoimintaan. Tällaisen yleiskuvan saamisen jälkeen oli mielestäni helpompaa keskittyä tarkastelemaan koronaviruspandemian vaikutuksia juuri poliisin voimankäytön ylläpitokoulutukseen.

4.5.1 Haastattelu

Haastattelu on vuorovaikutustilanne, jossa haastattelijan tarkoituksena on informaation kerääminen haastateltavalta. Haastattelu on ennalta suunniteltu tapahtuma ja se on haastattelijan aloitteesta suoritettavaa toimintaa. (Hirsjärvi & Hurme, 2017, ss. 42 - 43)

4.5.2 Haastattelun muoto

Teemahaastattelu on havainnoinnin lisäksi yksi yleisin aineistonkeruumenetelmä laadullisen tutkimuksen aineiston keruussa. Teemahaastatteluissa keskustelua tutkijan ja haastateltavan välillä ohjaa erilaiset ennalta määritellyt tutkijan valitsemat teemat. Tutkija voi esittää haastateltavalle tarkentavia kysymyksiä eri teemojen ympäriltä, mikäli se on tarpeellista. (Kananen, 2017, ss. 89 - 95)

Sirkka Hirsjärven ja Helena Hurmeen teoksessa Tutkimushaastattelu (2017, ss. 89 - 95), käsitellään puolistrukturoitua haastattelua. Hirsjärvi ja Hurme tuovat kirjassaan esille, ettei puolistrukturoidulle haastattelulle ole yhtä ainoaa oikeaa määritelmää. Kirjoittajat viittaavat teoksessaan Jari Eskolan & Juha Suorannan teokseen Johdatus laadulliseen tutkimukseen 2015, jonka mukaan puolistrukturoidussa haastattelussa kysymykset ovat ennalta määritellyt ja kaikille samat, mutta haastateltavat voivat vastata niihin omin sanoin.

Valitsin oman tutkimukseni aineiston keruu menetelmäksi puolistrukturoidun teemahaastattelun. Haastattelu on rakennettu haastattelurungon (Liite 1) kysymysten ympärille, mutta haastateltavat vastasivat kysymyksiin omin sanoin. Kykenin myös esittämään tarkentavia kysymyksiä, jolloin pääsin syvemmälle ilmiöön. Mielestäni haastatteluiden käyttäminen aineistonkeruumenetelmänä osoitautui hyväksi valinnaksi, sillä haastateltavat kykenivät luontevasti tuomaan esiin omia subjektiivisia kokemuksiaan tutkittavasta ilmiöstä.

4.6 Haastattelut ja haastateltavat

Tein tutkimuksessani yhteensä neljä haastattelua, jossa haastattelin poliisimiehiä Lounais-Suomen poliisilaitokselta, Salon poliisiasemalta. Haastattelut suoritettiin kahdelle eri kohderyhmälle, jotta koronaviruspandemian vaikutuksesta voimankäytön ylläpitokoulutukseen saataisiin mahdollisimman kattava ja monipuolinen ymmärrys.

Koska tutkimukseni aineistonkeruumenetelmä perustui haastattelujen suorittamiseen poliisihallinnon edustajille, niin haastattelujen suorittamiseen vaadittiin tutkimuslupa. Hain tutkimusluvan Lounais-Suomen poliisilaitoksen oikeusyksiköstä. Minulle myönnetyn tutkimusluvan numero on POL-2021-77758. Tutkimukseen osallistuneille haastateltaville esitettiin ennen haastattelua voimassa oleva tutkimuslupa.

Koska tutkimuksessa pyritään selvittämään koronaviruspandemian vaikutusta voimankäytön ylläpitokoulutukseen juuri Lounais-Suomen poliisilaitoksen alueella, niin haastateltaviksi valikoitui juuri kyseisellä poliisilaitoksella työskenteleviä poliisimiehiä.

Suoritin haastattelut kahdelle poliisimiehelle, jotka toimivat voimankäytön kouluttajina sekä kahdelle koulutuksiin osallistuneelle poliisimiehelle. Jaottelin haastattelut ns. asiantuntija- sekä osallistuja haastatteluihin. Voimankäytön kouluttajien haastatteluissa tutkimuskysymyksiä tarkasteltiin kouluttajien eli asiantuntijoiden näkökulmasta, kun taas koulutuksiin osallistuvien haastatteluissa kysymyksiä tarkasteltiin osallistujan näkökulmasta. Asiantuntijahaastateltavat ovat molemmat kokeneita pitkänlinjan voimankäytönkouluttajia, mutta enempää yksilöivää tietoa en tutkimuksessa heistä jaa taatakseni heidän anonyymiteettinsä.

Osallistujahaastateltavat valitsin rikostorjuntasektorilta ja valvonta- ja hälytystoimintasektorilta. Koin kahden eri sektorilla työskentelevän poliisimiehen haastattelemisen tuovan laajemman näkemyksen ilmiöstä.

Kysymysrunko asiantuntijahaastatteluissa koostui 15 kysymyksestä, jotka pyörivät eri teemojen ympärillä. Osallistujahaastatteluissa kysymysrunko koostui 7 kysymyksestä, jotka olivat molemmille osallistujahaastateltavalle identtiset. Haastattelut suoritettiin Salon poliisiasemalla erikseen sovit-
tuina aikoina häiriöttömässä ja rauhallisessa tilassa.

Tutkimushaastattelua tehdessä on tärkeää, että haastattelu tallennetaan. Haastattelun tallentamiseen on useita eri metodeja, esimerkiksi kasettinauhuri, sanelukone sekä tietokone. Ennen tallennustavan valitsemista on otettava huomioon haastattelun tallennuksesta kertyvän aineiston käsittely, jotta tallennustapa palvelee sitä. (Hirsjärvi & Hurme, 2017, s. 75)

Tässä tutkimuksessa suoritettavat haastattelut nauhoitettiin sanelukoneella. Sanelukoneen valinta tuntui luontevalta, sillä tällä tavoin voitiin varmistua haastattelussa mahdollisesti ilmi tulevan salassa pidettävän tiedon salassa pidon säilymisestä. Sanelukone on elektroninen laite, mutta se ei ole yhteydessä tietoverkkoihin.

4.7 Aineistoanalyysi

Haastattelujen kestäessä pitkään on aineiston kertyminen runsasta. Teemahaastatteluissa aineistoa kertyy usein runsaasti ja haastatteluissa käydyn dialogin syvyydellä on tietynlainen korrelaatio kertyvän aineiston määrään. Jo aineiston keruuvaiheessa olisi syytä uhrata ajatuksia aineiston analyysitapaan. Mikäli näin ei ole toimittu, niin viimeistään aineiston keruun jälkeen on syytä aloit-

taa aineiston käsittely ja analyysi. Aineiston käsittely ja analyysi heti haastattelujen jälkeen on oivalinen tapa, sillä näin toimimalla tutkija voi palata esimerkiksi sellaiseen asiaan, joka jäi haastattelua tehdessä puutteelliseksi. (Hirsjärvi & Hurme, 2017, s. 135)

Tutkimuksessani haastattelin yhteensä neljä eri henkilöä. Aineistoa haastattelujen jäljiltä tuli suhteellisen paljon ja sen käsittely vei huomattavasti työtunteja. Mielestäni haastateltavien henkilöiden vähentäminen ei kuitenkaan tullut kysymykseen, sillä tällöin en olisi saanut kattavaa kuvaa ilmiöstä.

4.8 Materiaalin purku & analysointi

Kun tutkija on kerryttänyt haastatteluissa aineiston, tulee aineiston purkamisen aika. Aineiston purkamiseen on pääasiassa kaksi tapaa, jotka ovat aineiston puhtaaksi kirjoittaminen tai päätelmien tekeminen suoraan tallenteista. Aineiston puhtaaksi kirjoittamiselle eli litteroinnille ei ole olemassa yksiselitteistä ohjetta. Litteroinnin voi suorittaa ns. sanasta sanaan koko dialogista tai valikoiden esimerkiksi vain haastateltavan henkilön puheesta. (Hirsjärvi & Hurme, 2017, s. 138)

Koin täysin sanatarkan litteroinnin olevan omassa työssäni liian työlästä ja hidasta enkä usko, että se olisi palvellut tutkimuksen toteutumista tarkoituksen mukaisesti. Kuitenkin riittävän tarkka litterointi oli tärkeää, jotta aineistoa pysyy autenttisenä. Tämä autenttisuus auttoi itseäni mielestäni tekstin analyysissä, kun pystyin näkemään haastatteluissa ilmi tulleet asiat tekstimuodossa. Koin että tarkoituksen mukaisin tapa suorittaa kerätyn aineiston purkaminen tekstiksi on aineiston kirjoittaminen tekstiksi teema-alueittain samalla aineistoa ennalta analysoiden. Aineiston purkamisen voi suorittaa esimerkiksi tekstianalyysiohjelmaa hyväksi käyttäen tai kokonaan ilman tietokonetta. Tekstianalyysiohjelmien avulla tekstien osien merkityksiä voi määritellä koodein ja näiden koodien esiintymistä voi näin ollen tarkastella. (Hirsjärvi & Hurme, 2017, ss. 138 - 141)

Suoritin aineiston purkamisen tietokonetta hyväksi käyttämällä tallentamalla jokaisen haastateltavan antamat vastaukset omiin tiedostoihinsa teema-alueittain haastattelujen jälkeen. Näin toimimalla kykenin arvioimaan aineistoa välittömästi sen keräämisen aikana ja kiinnittämään huomiota uusiin esiin nousseihin kysymyksiin. Pysin litteroinnissa keskittymään saamaan kiinni haastattelu-vastauksen oleellisesta sisällöstä. Näin toimien jo litterointi oli analyysivaiheen alkua eikä ainoastaan aineiston kirjoittamista tekstimuotoon. Kun sain jokaisen haastateltavan antamat vastaukset koottua omiin tiedostoihinsa, niin kopioin kaikkien haastateltavien samaa teemaa koskevat sivut peräkkäin eli suoritin aineiston koodauksen.

Tämä edellä mainittu niin sanottu aineistojen yhdistely on samankaltaisuuksien ja säännönmukaisuuksien etsimistä kerätystä aineistosta. Tutkija kuitenkin tarkastelee aineistoa aina omasta näkökulmastaan ja tähän vaikuttaa henkilön aikaisemmat kokemukset. Analyysin yhtenä tarkoituksena on saada tutkitusta ilmiöstä laajempi ymmärrys. (Hirsjärvi & Hurme, 2017, ss. 149 - 150)

”Tutkija pyrkii perehtymällä aineistoon löytämään aineistoon kätkeytyvän salaisuuden ratkaisun, jolla tutkimusongelma ratkaistaan” (Kananen, 2017, s. 133)

Kun litterointi ja aineiston purkaminen oli suoritettu, niin aineiston varsinainen analyysityö alkoi. Analysoitavaa tekstiä kertyi suhteellisen runsaasti, mutta aineiston purkamisvaiheessa suoritettu ennakkanalyysi helpotti huomattavasti itse analyysivaiheen työtä. Analyysivaihe sisälsi vastauksien tarkempaa kokoamista, aineiston tulkintaa ja uudelleen tarkastelua.

5 HAASTATTELUIDEN TULOKSET

Tässä luvussa esitellään lukijalle suoritettujen haastattelujen sisältö ja niiden tulokset. Tulokset esitellään pääasiassa tekstimuodossa ja ne sisältävät suoria lainauksia tekemistäni haastatteluista. Haastattelin tutkimuksessani yhteensä neljää poliisimiestä, jotka työskentelevät Lounais-Suomen poliisilaitoksessa, Salon poliisiasemalla. Kaksi haastateltavista henkilöistä toimii voimankäytön kenttäkouluttajina. Voimankäytön kenttäkouluttajien haastatteleminen oli tutkimusaiheen kannalta välttämätöntä, sillä he vastaavat koulutustilaisuuksiensa järjestämisestä. Voimankäytön kenttäkouluttajien haastatteluilla pyrittiin saamaan luotettavia vastauksia tutkimusongelman ratkaisemiseksi.

Lisäksi tutkimuksessani haastattelin 2 voimankäytön koulutukseen osallistunutta poliisimiestä. Koulutukseen osallistuneista toinen henkilö työskentelee rikostorjuntasektorilla ja toinen valvonta- ja hälytyssektorilla. Koulutukseen osallistuneiden haastattelemisella pyrittiin saamaan vastauksia tutkimuskysymyksiin heidän näkökulmastaan.

Haastateltavilta voimankäytön kenttäkouluttajilta edellytettiin kokemusta voimankäytön ylläpitokoulutusten järjestämisestä koronaviruspandemian aikana. Haastateltavien koulutukseen osallistuneiden osalta edellytettiin luonnollisesti voimankäytön ylläpitokoulutukseen osallistumista koronaviruspandemian aikana. Jotta haastateltuja henkilöitä ei pysty yksilöimään ja heidän anonymiteettinsa pystytään takaamaan, niin heistä käytetään tässä opinnäytetyössä nimitystä ”Asiantuntija1 (A1)”, ”Asiantuntija 2 (A2)”, ”Osallistuja 1 (O1)” ja ”Osallistuja 2 (O2)”.

5.1 Pandemia aikana suoritettu voimankäytön koulutus ja sen sisältö

Haastateltavat kertoivat, että pandemia aikana voimankäytön ylläpitokoulutusta Lounais-Suomen poliisilaitoksella on järjestetty vaihtelevasti sen hetkisestä pandemiatilanteesta riippuen. Pandemian alkuaikana vuonna 2020 on järjestetty virka-aseen sekä lievempien voimankäyttövälineiden koulutusta. Pandemian alussa fyysisen voimankäytön koulutusta ei järjestetty ollenkaan. Fyysisen kontaktin määrää henkilöiden välillä on pyritty välttämään kaikessa koulutuksessa. Koulutus on

muokkautunut sitä mukaa kun koronavirustilanne on Lounais-Suomen alueella muuttunut. Esimerkiksi tartuntojen vähentyessä ja rokotekattavuuden lisääntyä fyysisen voimankäytön ja lievempien voimankäyttövälineiden koulutusta on järjestetty myös sisätiloissa.

Voimankäytön koulutusta on saatu järjestettyä pandemia-aikana virka-aseen osalta suhteellisen normaalisti. Ammunnat on järjestetty ulkoampumaradalla ja näiden koulutusten yhteydessä on pidetty myös lievempien voimankäyttövälineiden koulutuksia.

Voimankäytönkoulutuksia on fyysisen voimankäytön osalta korvattu myös teoriakoulutuksena, johon on sisällynyt mm. koulutusvideoiden katsominen. Koulutusvideoilla on käyty fyysisen voimankäytön tekniikoita ja taktiikoita lävitse. Teoriakoulutukseen on sisällynyt myös aktiivinen vuorovaikutus, jossa koulutuksiin osallistuneet ovat keskustelleet kouluttajien ja toistensa kanssa siitä mitä erilaisia toimintamalleja eri tilanteissa on.

Koulutuksia on järjestetty aikaisempaan verrattuna enemmän ulkotiloissa. Kuitenkin osa koulutuksista on järjestetty sisätiloissa tatamilla. Korona aikana sisätiloissa järjestetyt fyysisen voimankäytön koulutukset ovat sisältäneet itsepuolustukseen liittyviä harjoitteita sekä lievempien voimankäyttövälineiden käytön harjoittelua. Harjoitteet on suoritettu yksin.

Voimankäyttöä on harjoiteltu pandemia aikana myös simulaatioharjoituksina, mutta harjoitteet ovat sisältäneet pääasiassa vain suorittajan ja kohdehenkilön. Harjoitteet ovat olleet siis ns. yksipuoleisia harjoituksia. Välillä simulaatioharjoitukset on vaihdettu ampumaratapäivään, mikäli se on ollut esimerkiksi koronatilanteen johdosta perusteltua.

Sisäministeriön asetuksen mukaiset voimankäyttöön liittyvät koulutusvelvoitteet toteutuivat Lounais-Suomen poliisilaitoksella hyvin. Virka-aseiden tasokokeet, fyysisen voimankäytön koulutuskerat sekä muiden voimankäyttövälineiden koulutukseen liittyvät velvoitteet tulivat pääasiassa suoritetuiksi. Haastateltavien mukaan Lounais-Suomen poliisilaitos suoritti koulutusvelvoitteensa paremmin kuin muut poliisilaitokset.

” Aika hyvin ollaan joo meidän laitoksella selvitty verrattuna muihin laitoksiin, must tuntuu et siel on jätetty kaikki muut suurinpiirtein kouluttamatta kuin ammunnat. - - Meil oli suht hyvin hoidettu, ainoostaa fyysisii koulutuksii porukoilt puuttu paljo ja sieltä on merkintöjä jäänyt rästiin, et siin on varmaa vähä kurottavaa.” (A2, 2021)

5.1.1 Itsenäinen harjoittelu

Haastateltavat kertoivat, että itsenäisen harjoittelun määrä Lounais-Suomen poliisilaitoksella Salon poliisiasemalla on käytännössä lähes olematonta. Haastateltavat kertoivat, etteivät he ole itse harjoittaneet itsenäistä harjoittelua fyysisen voimankäytön osalta ollenkaan. Virka-aseen osalta itsenäistä harjoittelua on tehty harvoin, mutta säännöllistä tämä ei ole ollut.

Fyysisen voimankäytön itsenäisen harjoitteluun on haastateltavien mukaan vaikuttanut se, ettei Salon poliisiasemalla ole omaa fyysisen voimankäytön harjoitteluun soveltuvaa tilaa. Fyysisen voimankäytön osalta itsenäinen harjoittelu on täysin virkamiehen oman aktiivisuuden varassa.

” Itsenäisen harjoittelun olemattomaan määrään vaikuttaa varmastikin se, että tällä hetkellä poliisiasemallamme ei ole omaa ampumarataa saatikka painitattamia, jotka voisivat kannustaa itsenäisen harjoittelun lisäämiseen tekemällä siitä helpompaa.” (A2, 2021)

” Ei siihen ole aikaa, tiloja eikä oikein mahdollisuuksia. Se on ihan oman harrastuneisuuden pohjalta jos tykkää esim. painia tai muuta vaikka kamppailulajit ja ne eivät nyt ihan yksityteen mene voimankäytön kanssa.” (O2, 2021)

Virka-aseen osalta itsenäisen harjoittelun määrään on vaikuttanut harjoittelumahdollisuudet, koska poliisiasemalla ei ole omaa ampumarataa. Näin ollen harjoitteluun käytettävissä olevien ampumaratojen saavutettavuus on ollut vaikeammalla tasolla. Näiden ampumaratojen käyttäminen on vaatinut myös vuorojen etukäteinen varaamisen, joka on ollut lyhyellä varoitusajalla vaikeaa.

” Varsinkaan virka-aseen osalta itsenäinen harjoittelu ei oo yksinkertaista ja tää johtuu siitä ett ampumarata sijaitsee melko kaukana eikä siel voi harjoitella kaikkien viikonpäivinä. Myös miehistön vahvuudet vuoroissa saattaa olla heikot eikä senkään vuoks itsenäinen virka-ase harjoittelu ulkora-dalla oo yksinkertaista ja helppoo.” (A1, 2021)

Haastateltavien mukaan myös lievempien voimankäyttövälineiden osalta itsenäinen harjoittelu on Salon poliisiasemalla käytännössä olematonta ja myös siihen vaikuttaa harjoitustilojen puute.

” Realiteetti on että täällä ei kukaan omatoimisesti harjoittele fyysistä voimankäyttöä tai voimakäyttövälineitä tai niiden kantamista tai muutakaan voimankäyttöön liittyvää ja kaikki nää liittyvät etukäteisvaraukset ja työajan järjestämiset sille tuottaa haasteita.” (O2, 2021)

Haastattelujen perusteella itsenäisen harjoittelun määrä Salon poliisiasemalla on lähes olematonta ja näin ollen koronaviruspandemia ei ole vaikuttanut itsenäisen harjoittelun määrään fyysisen voimankäytön, virka-aseen tai lievempien voimankäyttövälineiden osalta.

Haastatteluissa tuli selkeästi ilmi, että tilojen puute vaikuttaa itsenäisen harjoittelun määrään. Haastatteluissa tuotiin esille kehitysehdotuksia, joiden avulla itsenäisen harjoittelun määrää sekä henkilöstön motivaatiota sen suorittamiseen saisi mahdollisesti kasvatettua.

” Oma mielipiteeni on että mikäli voimankäytön koulutuspäiviä tai ohjattua harjoittelua ei ole mahdollista lisätä, niin työnantajan olisi ehkä hyvä kiinnittää huomiota siihen jonkunnäköse itsenäiseen harjoitteluun ehkä jollain tavalla voitais kannustaa siihen, esimerkiksi näiden uusien poliisiasemien suunnittelu, et ois ihan ehdotonta et jokasella poliisiasemalla ois oma ampumarata ja ois tämmöne oma painitattami tai vastaava jossa pystyis -- jos siihen pystyittäis jollain tavalla kannustaa vaikka jollain viikkoliikunnan käyttämisellä tällasee tai tällasten motivaatio kampanjoiden avulla, vois olla jotain semmosta et käy tänään vähän patukoimas työkaveria nii, kyl siihen vois panostaa.” (O2, 2021)

5.2 Terveysturvallisuus

Haastateltavat kertoivat, että pandemia aikana järjestetyissä voimankäytön ylläpitokoulutuksissa terveysturvallisuudesta on huolehdittu monilla eri tavoilla. Yksi terveysturvallisuudesta huolehtimisen keino on ollut koulutuksiin osallistuvan henkilömäärän rajoittaminen sen hetkisen ohjeistuksen mukaisesti. Henkilömäärä koulutuksissa on riippunut sen hetkisestä ohjeistuksesta ja pandemia tilanteesta. Välillä koulutus on järjestetty niin, että voimankäytön kenttäkouluttaja on kouluttanut esimerkiksi yhden partion kerrallaan.

” Just se väkimäärän raja, yleensä on ollut näitä isompia koulutuspäiviä, mutta nyt on ollut siroteltu oman toimen oheen. Eli yksi kouluttaja esim työvuoron ohessa koulutti vaikka yhden partion.” (O1, 2021)

Lisäksi koulutuksiin osallistuva henkilöstö on pyritty koostamaan samojen ryhmien henkilöistä eli esimerkiksi vakituisista työpareista. Tällä on pyritty minimoimaan tartuntojen mahdollisuutta, kun henkilöt ovat mahdollisuuksien mukaan vähemmän tekemisissä eri henkilöiden kanssa.

Terveysturvallisuudesta on huolehdittu myös pitämällä riittävät turvavälit muihin koulutukseen osallistuviin henkilöihin. Tällä on pyritty ehkäisemään koronaviruksen mahdollinen tarttuminen muihin henkilöihin, mikäli joku koulutukseen osallistunut henkilö olisi ollut sairastunut siihen.

Keskeisessä roolissa terveysturvallisuudesta huolehtimisessa on ollut kasvomaskeiden, silmäsuojaimien sekä käsineiden käyttö. Myös käsihygieniasta huolehtiminen käsien pesemisellä sekä desinfiointiaineiden käyttämisellä on ollut yksi keskeinen keino. Myös ennen koulutusta ja sen jälkeen käytetyt välineet, alustat ja suojaimet on desinfioitu asianmukaisesti.

Lisäksi voimankäytön ylläpitokoulutuksiin osallistuvista henkilöistä on pidetty kirjaa koulutuksen järjestäneen vastuukouluttajan toimesta. Koulutuksiin osallistuneet henkilöt on kirjattu erilaisiin rekistereihin ja järjestelmiin, jolloin esimerkiksi mahdollisessa tartuntatapauksessa henkilöt saadaan tehokkaasti jäljitettyä.

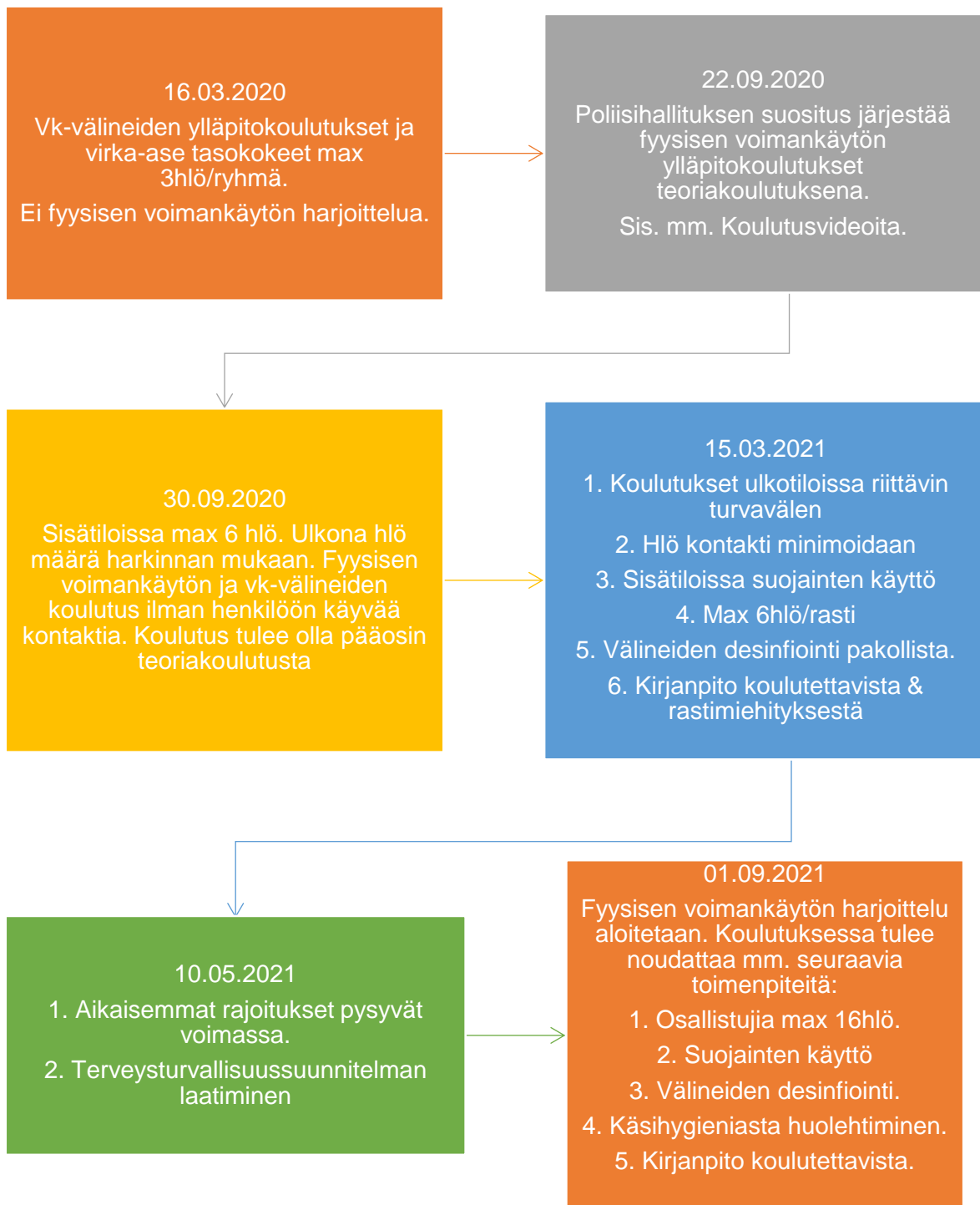
Edellä mainittuja terveysturvallisuustoimenpiteitä on sovellettu olosuhteista riippuen.

” Toimintatavat sovelletaan siihen ympäristöön, jossa koulutus pidetään. Toimintatapoja sovelletaan riippuen siitä, pidetäänkö koulutusta sisä- vai ulkotilassa sekä mitä koulutusta pidetään, virka-ase koulutusta, välineitä vai fyysistä voimankäyttöä.” (A1, 2021)

Haastateltavien mukaan Lounais-Suomen poliisilaitoksella Salon poliisiasemalla järjestetyissä voimankäytön ylläpitokoulutuksissa ei ole tapahtunut yhtään koronavirus altistuksia tai tartuntoja.

5.3 Aikajana rajoituksista

Seuraavassa luomassani kaaviomallisessa aikajanassa tuon ilmi Lounais-Suomen poliisilaitoksen voimankäytön ylläpitokoulutuksessa kulloinkin voimassa olleet rajoitteet pääpiirteittäin. Kaavion avulla kykenee selkeämmin hahmottamaan pandemian kulloisessakin vaiheessa asetettuja ja voimassa olleita rajoitteita. Kuvio on koostettu Lounais-Suomen poliisilaitoksen pandemia-aikaisten voimankäytön ylläpitokoulutusta koskevien ohjeiden perusteella.

5.4 Ohjeistus ja sen noudattaminen

Haastatellut voimankäytön kenttäkouluttajat kertoivat, että Poliisihallitus antoi koronaviruspandemian alkuvaiheessa ohjeistuksen voimankäytön ylläpitokoulutuksen järjestämisestä pandemia aikana. Kyseisessä ohjeessa ohjeistettiin erityisesti fyysisen voimankäytön koulutuksen järjestämistä ja sen kouluttamista vaihtoehtoisilla tavoilla. Vaihtoehtoisia koulutustapoja oli esimerkiksi fyysisen

voimankäytönkoulutuksen yhteydessä kouluttajan valitsemien koulutusvideoiden katselu. Koulutusvideot ovat Poliisiammattikorkeakoulussa valmistettuja koulutusvideoita, joilla käydään läpi erilaisia fyysisen voimankäytön tekniikoita ja taktiikoita.

Haastateltavien mukaan Lounais-Suomen poliisilaitos on ohjeistanut voimankäytön ylläpitokoulutusten järjestämistä pandemia aikana melko tyhjentävästi. Ohjeissa on edellytetty edellä mainittujen terveysturvallisuustoimien huomioimista sekä koulutuksien turvallisuussuunnitelmien noudattamista. Ohjeissa on määritelty myös koulutuksissa käsiteltävät aihepiirit eli esimerkiksi kerrattavat tekniikat ja taktiikat. Näiden edellä mainittujen ohjeiden lisäksi koulutuksissa on soveltuvin osin noudatettu myös poliisin yleisiä koronaohjeistuksia ja terveysturvallisuuden ohjeistuksia.

Haastatellut voimankäytön kenttäkouluttajat ovat kokeneet pandemia aikana järjestettävästä voimankäytön ylläpitokoulutuksesta annettujen ohjeiden olleen selkeitä. Haastateltavien mukaan tietoa tämänhetkisistä rajoituksista on tullut hyvin.

” Mielestäni annettu ohjeistus on ollut voimankäytön koulutuksen osalta selkeää ja siitä on kiittäminen Lounais-Suomen poliisilaitoksen voimankäytön koulutuksen pääkoordinaattorin sekä voimankäytön päällystövastaavan selkeää ohjeistusta kulloisessakin pandemian eri vaiheessa” (A1, 2021)

Haastateltavat voimankäytön kenttäkouluttajat kertoivat, että kaikkien annettujen ohjeiden ja määräysten noudattamisessa on onnistuttu hyvin, vaikka välillä siinä on ollut haasteitakin.

” Annettujen ohjeiden noudattaminen on onnistunut suhteellisen hyvin, mutta välillä porukalla on ollut vaikeuksia käyttää maskia esimerkiksi, jos koulutuksissa on hikoiltu ja rehkitty. Haasteita on asettanut, mutta pärjätty on.” (A2, 2021)

5.5 Koulutuksien järjestäminen

Haastateltujen voimankäytön kenttäkouluttajien mukaan pandemia aikainen voimankäytön ylläpitokoulutusten järjestäminen on ollut työläämpää verrattuna pandemiaa edeltäneeseen aikaan. Kouluttajien on täytynyt ottaa huomioon sen hetkiset koronarajoitukset jo koulutusta suunniteltaessa. Tämä on hieman lisännyt kouluttajien työmäärää ja epätietoisuutta siitä, että onko suunnitellulle koulutuspäivälle tullut muutoksia esimerkiksi koulutukseen osallistuvan henkilöstön enimmäismäärästä. Koulutuspäivät joudutaan suunnittelemaan minimissään noin 2 kuukautta ennen koulutustapahtumaa, jolloin sen hetkisestä koronatilanteesta ei ole ollut varmuutta. Koulutuksia suunniteltaessa kouluttajien on täytynyt myös miettiä ja varata tilat, jossa koulutukset järjestetään sekä tarvittaessa koronatilanteen vakavoituessa vaihtaa esimerkiksi sisätiloihin suunniteltu koulutustapahtuma ulkotiloissa järjestettävään koulutukseen.

” On hankaloittanut sillä tavalla, kun on pitänyt miettiä, kuinka saadaan henkilöille tarvittavat ja vaadittavat merkinnät, joilla koulutusvelvoitteet täytetään. Koulutusten suunnitteleminen on aiheuttanut hieman enemmän päänvaivaa kuin normaalissa tilanteessa, jossa rajoituksia ei ole.” (A2, 2021)

5.6 Koulutukseen osallistuminen

Haastateltujen voimankäytön kenttäkouluttajien mukaan koronapandemia aikana järjestettyihin voimankäytön ylläpitokoulutuksiin osallistuneiden henkilöiden motivaatio on ollut lähes poikkeuksetta hyvää rajoitetusta koulutuksesta huolimatta. Toinen haastateltava pohti, että korona-aika on saattanut korostaa osallistujille koulutuksen tärkeyttä ja koulutusten peruuntuessa aiheuttanut osallistujissa pettymystä. Haastateltavien mukaan ainoastaan pandemian alussa motivaatio osallistua koulutukseen on ollut huonompi, ja tämä on haastateltavan mukaan mahdollisesti johtunut epätietoisuudesta.

”Ei enää tässä vaiheessa, mutta aluksi oli sellaista että ei me nyt tulla koko koulutukseen ku on tää koronavirus, tuli jo osallistujapuolelta kun mitään selkeää ohjeistusta vielä silloin ollut. Tällöin koulutuksia jätettiin muutamia väliin.” (A2, 2021)

Voimankäytön ylläpitokoulutukseen osallistunut haastateltava kertoi, ettei rajoitettu voimankäytön ylläpitokoulutus ole vaikuttanut hänen motivaatioonsa osallistua koulutukseen. Haastateltava kertoi, että rajoitettu koulutus kuitenkin söi harjoitusten mielekkyyttä. Haastateltava korosti kuitenkin virkamiehen velvollisuutta ylläpitää omaa ammattitaitoaan.

” Vaikka jotain fx harjoituksia, niiku seki oli sit rajotettu, et siin olikä käytännössä vaa suorittaja ja maalimies. Niistäki sai ihan hyviä reenejä, mut ei se ihan vastaavaa ollu. Näissä ei ehkä kyetty simuloimaan ihan autenttisia tilanteita ollenkaa ja sama ku fyysisen voimankäyttö puolella puuttu kontakti kokonaa. Tietty mistä tahansa jutuista voi puhua, mutta se ei tuo liikkeitä esimerkiksi lihasmuistiin.” (O1, 2021)

Toinen voimankäytön ylläpitokoulutukseen osallistunut haastateltava kertoi, koronapandemia aikana järjestetyn rajoitetun voimankäytön ylläpitokoulutuksen vaikuttaneen hänen osallistumismotivaatioonsa selkeästi negatiivisesti.

” Tottakai se motivaatio siihen oli huono koska sen ties et se ei voi olla mitenkä kauheen ihmeellistä jos, noh sehän ny on iha selvää et, miten sen ny sanois yhtää selvemmin et jos kyse on fyysisen voimankäytön harjoittelusta, nii fyysinen voimankäyttö on pääasiassa niinku fyysistä kontaktia, nii jos sä et voi harjotella sitä fyysistä kontaktia, nii eihä siit ny tuu oikee yhtää mitää. Mun mielest sen näki kaikista osallistujista et se motivaatio osallistuu siihe koulutukseen oli huono.” (O2, 2021)

Voimankäytön ylläpitokoulutukseen osallistuneet haastateltavat kertoivat kokeneensa voimankäytön ylläpitokoulutukseen osallistumisen olleen turvallista. Toinen osallistuja kertoi, että hänen mielestään koulutuksissa noudatettavat rajoitukset ja terveysturvallisuustoimenpiteet tuntuivat jopa ylimoitetuilta.

”Varsinkin kun me tääl pienel asemal, kaikkihan me oltii jokatapaukses vaikka täs samas kahvihuonees, mut sitku me mentii siihe koulutuksee, nii me ei voitukkaa olla tekemisis keskenää. Mutta ymmärrän että yläkerrasta tuli nämä mahtikäskyt, jottei ainakaan näissä koulutuksissa tulisi tartuntoja.” (O1, 2021)

Toinen ylläpitokoulutukseen osallistunut haastateltava kertoi osittain jo turtuneensa korona-ajan rajoitteisiin. Tämä rajoituksiin turtuminen ei ole koskettanut ainoastaan voimankäytön ylläpitokoulutusta. Haastateltava kertoi rajoituksiin turtumisen johtuneen koronatilanteen pitkästä kestosta.

”Tietyst tää tilanne on jatkunu nii kauan ja tää työ tietenki vaatii sitä et on ihmiskontaktissa ja on nää mejän toimitilat muutenki et me käytetää samoja tiloja nii se eristäytyminen ei oo sil taval mahdollista, nii ei se sit oo ehkä luonu semmost pelkoo myöskää nää voimankäyttökoulutukset, nii et ois liian paljo kanssakäymist muiden kans varsinki, koska siit on otettu pois se kaikki fyysine kontakti, joten eipä siin oo ollu semmost tilannet joka poikkeis mitenkää erityisest täst mitä tääl töissä muutenki joutuu tai pääsee olemaa ihmisten kanssa väistämättä.” (O2, 2021)

5.7 Rajoitetun koulutuksen vaikutukset poliisimiesten voimankäyttö taitoihin

Asiantuntijoina haastatellut voimankäytön kenttäkouluttajat kertoivat haastatteluissaan, että voimankäytön ylläpitokoulutusta järjestetään aivan liian vähän. Haastateltavat korostivat, että fyysisen voimankäytön taitojen ylläpitäminen on haastavaa ilman fyysistä harjoittelua. Haastateltavien mukaan koulutusta tulisi järjestää selkeästi nykyistä määrää enemmän, mikäli poliisimiesten voimankäytöllisiä tietoja ja taitoja haluttaisiin kehittää tai edes ylläpitää nykyistä tasoa. Haastateltavien mukaan erityisesti nyt pandemia aikana kertynyttä koulutusvelkaa tulisi pyrkiä kuroma kiinni lisäämällä ylläpitokoulutusten määrää, kun pandemiatilanne sen sallii.

Haastatellut kenttäkouluttajat kertoivat myös, että koronapandemia aikana järjestetty rajoitettu fyysisen voimankäytön koulutus näkyy poliisimiesten tekemisessä.

”Selkeästi vähentynyt ja rajoittunut fyysisen voimankäytön koulutus on erityisesti vaikuttanut negatiivisesti poliisimiesten voimankäytöllisiin taitoihin. Tämä korostuu varsinkin niillä henkilöillä, joilla ei ole esimerkiksi vapaa-ajan kamppailulaji harrastusta tai painiharrastusta. (A1, 2021)

Toinen asiantuntijana haastateltu voimankäytön kenttäkouluttaja ei osannut analysoida onko tämänhetkinen koulutusvaje vaikuttanut suoranaisesti poliisimiesten voimankäyttöisiin tietoihin ja taitoihin.

”Vaikee sanoa, mut varmasti jatkossa tullaan huomaamaan, kun taas mennään tonne tatamille, nii ehkä siel on vähä ruostees ne jutut mitä siel sit tehdää taas, ku niit ei oo juurikaa puoleetoist vuotee käyty läpi nii mä veikkaan et siin saattaa ehkä olla semmost et havaitsee et vähää aikaa tällast ei oo tehty. Mut emmä sit osaa sanoo onks sil ollu käytännön töihi merkitystä.” (A2, 2021)

Koulutuksiin osallistuneet haastateltavat kertoivat haastatteluissaan rajoitetun voimankäytön koulutuksen vaikuttaneen heidän voimankäyttöisiin tietoihinsa ja taitoihin. Molempien haastateltavien mielestä voimankäytön koulutusta on normaaliaikaanakin aivan liian vähän.

” Joku määrä harjoitusta on parempi kuin ei harjoitusta ollenkaan, mutta ei se ihan sama asia tietenkään ole ollut.” (O1, 2021)

Toinen koulutuksiin osallistunut haastateltava kertoi haastattelussaan, että pandemia aika ei ole vaikuttanut virka-ase koulutukseen. Haastateltavan mukaan koulutuksen taso virka-aseen osalta on pysynyt hyvänä.

Fyysisen voimankäytön osalta haastateltava kertoo pandemia aikaisen koulutuksen hyödyn olleen lähes olematonta. Haastateltava kertoo, että fyysisen voimankäytönkoulutuksen rajoitteen tuomat haitat korostuvat etenkin henkilöillä, joilla on kapeampi kosketuspinta työssään voimankäyttöön. Haastateltavan mukaan tämä näkyy erityisesti rikostorjunta puolella, jossa henkilöillä voimankäyttö ei ole läsnä samalla tavalla ”arkipäiväisesti” verrattuna valvonta- ja hälytystoiminta sektorin henkilöstöllä.

Haastateltavan mukaan tämä korostuu varsinkin niillä poliisimiehillä, joilla tutkintokoulutuksen suorittamisesta on kulunut pitkä aika ja fyysinen suorituskyky on laskenut.

Haastateltava kertoo haastattelussaan, että koulutusvelkaa tulisi kuroa kiinni tulevina vuosina.

” Yks vaihtoehto, jolla tätä pandemian jälkeist osaamisvajetta voitais korvata vois olla esimerkiks se et otettais vaikka sit seuraavat kaks vuotta vaik neljä voimankäytönkoulutusta vuotee et vähä korvattais sitä mitä ny on jääny pois. Tää ois mun mielest ihan toteutettavissa. Saatais vähä semmone uus taas semmone herättely et okei näihinkin voidaa niiku motivoitua et näitäki tarvitaa täs työssä. Siin tavallaa ku siin on aina seki et ku siin on niin pitkä aika niiden koulutusten välillä nii sit sen taas niiku unohtaa kaike ja kaikkii vähä huomaa et se jännittää et oho taas mennää ampuu ja tyylii ’mä en oo koskenu mun virka-aseeseen viimesee puoleevuotee’ ja samat patruunat sisällä ja samat pölyt tosa luistin päällä.” (O2, 2021)

6 JOHTOPÄÄTÖKSET

Asetin tutkimuksessani itselleni pääasialliseksi tutkimustavoitteekseni selvittää kuinka koronaviruspandemia on vaikuttanut voimankäytön ylläpitokoulutuksiin Lounais-Suomen poliisilaitoksen alueella. Tutkimuksessani suorittamieni haastattelujen ja itse tekemieni havaintojen perusteella voin todeta, että koronaviruspandemian vaikutus voimankäytön ylläpitokoulutuksiin on ollut merkittävä.

Pandemian alkuvaiheessa vuonna 2020 fyysisen voimankäytön koulutus keskeytettiin kokonaan eikä sitä harjoitettu. Pandemiatilanteen edetessä fyysisen voimankäytön koulutuksia on pidetty sen hetkisestä pandemiatilanteesta riippuen hyödyntäen tapoja, joilla koulutus kyetään järjestämään terveysturvallisesti mahdollisimman vähällä henkilöiden välisellä kontaktilla. Fyysisen voimankäytön koulutuksia on pandemia aikana järjestetty esimerkiksi osittain teoriakoulutuksena. Teoriakoulutuksissa on hyödynnetty Poliisiammattikorkeakoulun tuottamia videoita fyysisen voimankäytön tekniikoista ja taktiikoista. Fyysisen voimankäytön osalta koulutuksissa on pidetty pääpaino lievempien voimankäyttövälineiden harjoittelussa sekä itsepuolustusharjoittelussa. Koulutuksia on järjestetty aikaisempaan verrattuna enemmän ulkotiloissa. Fyysiseen voimankäyttöön liittyvät harjoitteet on suoritettu pääasiassa yksin. Kiteytettynä fyysisen voimankäytön osalta voidaan todeta, että painaminen ja pariharjoitteet on koronapandemian aikana jätetty pois fyysisen voimankäytön ylläpitokoulutuksissa. Lounais-Suomen poliisilaitoksella Sisäministeriön asetuksen mukaiset voimankäytön koulutusvelvoitteet saatiin kuitenkin pääasiassa suoritettua koronaviruspandemian aiheuttamista haasteista huolimatta ja Lounais-Suomen poliisilaitos on valtakunnallisesti verrattuna onnistunut koulutusvelvoitteiden suorittamisessa muita poliisilaitoksia keskimääräistä paremmin.

Haastattelujen perusteella voidaan todeta, että virka-asekoulutuksen osalta koronapandemia ei ole merkittävästi vaikuttanut koulutukseen. Koulutukset on järjestetty ulkona ampumaradalla, jossa terveysturvallisuudesta on yleisesti helpompi huolehtia.

Itsenäistä harjoittelua ei haastattelujen mukaan harjoiteta juuri ollenkaan Salon poliisiasemalla. Tähän pääasiallinen syy haastateltavien mukaan on harjoitteluun soveltuvien tilojen puute. Näin ollen koronaviruspandemia ei ole vaikuttanut itsenäisen harjoittelun määrään Salon poliisiasemalla.

Haastattelujen perusteella terveysturvallisuudesta on huolehdittu monilla eri tavoilla voimankäytön ylläpitokoulutuksissa. Koulutuksiin osallistuvien henkilöiden määrää on kaikissa voimankäytön koulutustapahtumissa rajoitettu sekä koulutuksissa on pitänyt ottaa huomioon turvavälit henkilöiden välillä sekä käsihygieniasta huolehtiminen. Henkilöiden välistä fyysisen kontaktin määrää on pyritty välttämään kaikessa koulutuksessa. Koulutuksissa on pidetty kasvomaskeja ja käytetyt välineet, alustat ja suojaimet on desinfioitu asianmukaisesti koulutusten jälkeen. Koulutuksiin osallistuneista

on myös pidetty kirjaa, jolloin mahdollisessa tartuntaepäilytapauksessa altistuneet saadaan tarvittaessa jälkikäteen selvitettyä ja asetettua karanteeniin. Terveysturvallisuustoimenpiteitä on sovellettu siihen ympäristöön, jossa koulutuksia on järjestetty sen hetkisen pandemiatilanteen ja voimassa olevien ohjeistusten mukaisesti.

Haastattelujen perusteella Poliisihallitus ja Lounais-Suomen poliisilaitos ovat antaneet ohjeistusta voimankäytön ylläpitokoulutuksen järjestämisestä koronapandemia aikana. Ohjeistuksissa on ohjeistettu mm. koulutuksessa käsiteltävät aiheet, toimenpiteet terveysturvallisuudesta huolehtimiseen sekä vaihtoehtoiset koulutustavat.

Haastattelujen perusteella annetut ohjeet on koettu tarpeellisiksi ja tyhjentäviksi ja niiden noudattamisessa on onnistuttu pääasiallisesti hyvin.

Haastattelujen perusteella koulutusten järjestäminen on ollut voimankäytön kenttäkouluttajille koronapandemiaa aikaisempaan aikaan verrattuna työläämpää. Esimerkiksi koulutusten suunnittelussa on jouduttu ottamaan huomioon sen hetkiset koronarajoitukset. Koulutustapahtumat joudutaan suunnittelemaan minimissään noin 2 kk ennen koulutuspäivää, jolloin sen hetkisestä koronatilanteesta ei ole ollut varmuutta ja näin ollen esimerkiksi alustavasta suunnitelmasta on jouduttu poikkeamaan lyhyelläkin varoitusajalla.

Haastateltujen voimankäytön kenttäkouluttajien vastausten perusteella pandemia aikaisiin voimankäytön ylläpitokoulutuksiin osallistuneiden henkilöiden motivaatio on ollut lähes poikkeuksetta hyvää rajoitetusta koulutuksesta huolimatta. Toinen haastateltava kenttäkouluttaja uskoi, että korona-aika on saattanut korostaa henkilöstölle koulutusten tärkeyttä. Toisen haastateltavan kenttäkouluttajan mukaan ainoastaan alkuvaiheessa henkilöstön motivaatio koulutuksiin osallistumiseen oli huono, mutta hän arvioi tämän johtuen enemmänkin koronaviruspandemiaan liittyvästä epätietoisuudesta tilanteesta, jossa selkeää ohjeistusta ei ollut vielä annettu.

Koulutuksiin osallistuneiden poliisimiesten haastattelujen perusteella voidaan todeta, että motivaatio korona-aikaisia voimankäytön ylläpitokoulutuksia kohtaan on yksilöllistä. Kuitenkin osallistujien haastatteluiden perusteella voidaan todeta, että rajoitettu koulutus on vaikuttanut koulutuksen mielekkyyteen. Haastattelujen perusteella koulutuksiin osallistuminen on koettu turvalliseksi.

Haastattelujen perusteella korona-ajan rajoitettu voimankäytön ylläpitokoulutus on vaikuttanut poliisimiesten voimankäyttöisiin tietoihin ja taitoihin. Varsinkin fyysisen voimankäytön taitojen ylläpitäminen koettiin haastavaksi ilman fyysistä harjoittelua. Tämä korostuu varsinkin henkilöillä, joilla ei ole fyysistä voimankäyttöä tukevia harrastuksia, heidän fyysinen suorituskykynsä on muuten laskenut tai perustavanlaatuisesta tutkintokoulutukseen sisältyvästä voimankäytön koulutuksesta on kulunut pitkä aika.

Fyysistä voimankäyttöä tukevia harrastuksia ovat tavallaan kaikki harrastukset, jotka ylläpitävät tai kehittävät henkilön fyysistä sekä psyykkistä kuntoa. Kuitenkin voidaan argumentoida, että varsinkin sellaiset harrastukset, joissa suoritetaan samankaltaisia fyysisiä suoritteita, kuin fyysisessä voimankäytössä, ylläpitävät ja kehittävät erityisesti myös fyysisen voimankäytön taitoja. Tämä perustuu motoristen taitojen siirtovaikutukseen. Jussi Kauppi on opinnäytetyössään ”*Aikuisten motoristen taitojen ja liikuntataitojen oppiminen sekä harjoittelu – SuperSkills*” (2017) tutkinut mm. aikuisten motoristen taitojen oppimista sekä oppimisen siirtovaikutuksia. Motorinen siirtovaikutus on tapahtuma, jossa aikaisemmat opitut motoriset taidot vaikuttavat uusien motoristen taitojen oppimiseen. Mikäli tämä siirtovaikutus tapahtuu ns. positiivisesti, niin aikaisemmin opitut motoriset taidot auttavat myös uuden taidon oppimiseen. Esimerkiksi kamppailulajeissa on samankaltaisia tekniikoita ja liikeratoja. (Jaakkola 2010, viitattu opinnäytetyössä Kauppi 2010, 25.)

Haastateltavat kokivat, että jo normaaliaikana suoritettava voimankäytön ylläpitokoulutusten vähäinen määrä tuo haasteita voimankäyttöisten tietojen ja taitojen ylläpitämiseen. Haastattelujen perusteella koulutusta tulisi järjestää selkeästi nykyistä määrää enemmän, mikäli taitoja haluttaisiin kehittää. Pandemian aiheuttamaa koulutusvelkaa tulisi pyrkiä kuroma kiinni.

7 POHDINTA

7.1 Tutkimuksen luotettavuus

Luotettavuuden arviointi on keskeinen osa tieteellisen tutkimuksen tekemistä. Laadullisessa tutkimuksessa luotettavuuden arviointi ei keskity pelkästään tutkimuksen tuloksiin vaan koko tutkimusprosessiin ja tutkijaan itseensä. Tutkijan tulee kyetä perustelemaan tekemänsä päätökset sekä näiden päätöksien tarkoituksenmukaisuuden. (Eskola & Suoranta, 1998, ss. 152-155)

Laadullisella menetelmällä suoritettua tutkimusta voidaan perustella olevan luotettava, kun tulkittu materiaali ja tutkimuskohde ovat yhteensopivia eikä teorianmuodostukseen ole vaikuttaneet epäoleelliset tekijät. (Vilka, 2021, s. 156)

Laadullista tutkimusta voidaan arvioida monilla eri kriteereillä. Yleisiä käytettäviä kriteereitä on seuraavassa luettelossa. Arvioin oman tutkimukseni luotettavuutta näiden kriteerien avulla.

- Haastateltavan vahvistus
- Saturaatio
- Dokumentaatio
- Aikaisemmat tutkimukset

Haastateltavan vahvistus tarkoittaa yksinkertaisuudessaan sitä, että haastateltava henkilö vahvistaa tutkijan ymmärtäneen haastateltavan sanomiset oikein. (Kananen, 2017, ss. 176-177)

Toiset henkilöt ilmaisevat asioita huomattavasti monitulkintaisemmin, jolloin tutkijan on oltava tarkkana siinä, että hän tulkitsee haastateltavan sanoman oikein. Suorittaessani haastatteluja pyrin aina siihen, että ymmärsin haastateltavan sanoman oikein. Esimerkiksi jos en ymmärtänyt haastateltavan sanomaa tai se oli muulla tavalla monitulkintainen, niin pyysin haastateltavaa tarkentamaan vastausta tai kertomaan asian esimerkin kautta.

Esitin myös oman tulkintani haastateltavalle, jolloin sain vahvistuksen sille olinko ymmärtänyt haastateltavan kertoman oikein. Vaikka haastattelut eivät olleet samanlaisia tilanteita, kuin esimerkiksi poliisin esitutkinnassa suorittamat kuulustelut, niin mielestäni näissä molemmissa tilanteissa on paljon samankaltaisuuksia. Tutkijan tulee pyrkiä siihen, että hän ymmärtää haastateltavan / kuulusteltavan henkilön kertoman oikein ja kykenee näin ollen kirjaamaan kertomuksen oikein.

Saturaatio tarkoittaa tiedon kylläntymistä eli tutkimusaineiston toistuvuutta tutkimuksessa. Laadullisessa tutkimuksessa saturaation esimerkkinä voidaan käyttää sitä, että tutkimuksella saadut tulokset alkavat toistaa itseään. Tällöin voidaan perustellusti väittää, että tutkimuksessa on saavutettu tietynlainen saturaatiopiste. (Kananen, 2017, s. 179)

Haastatteluiden jälkeen analysoin ja prosessoin haastattelussani keräämäni aineiston mahdollisimman pian ennen seuraavaa haastattelua. Näin kykenin prosessoimaan tietoa tehokkaasti ja vertaamaan aikaisemmissa haastatteluissa saamaani aineistoa seuraaviin haastatteluihin. Huomasin, että joidenkin teemojen ympärillä haastateltavien vastaukset olivat erittäin samankaltaisia ja niiden osalta tiedon saturaatiota tapahtui. Esimerkiksi pandemia aikana järjestetyn koulutuksen, terveys- ja turvallisuustoimenpiteiden ja itsenäisen harjoittelun osalta jokainen haastateltava kertoi niistä lähes samalla tavalla.

Jotta tutkimuksen luotettavuutta kykenisi kriittisesti tarkastelemaan, niin tutkimuksen tekemisessä on tullut käyttää riittävän tarkkoja dokumentaatiometodeja. Tämä edellyttää koko tutkimusprosessin aikana tehtäviä toimenpiteitä, joilla varmistutaan siitä, että alkuperäiseen aineistoon on mahdollista palata ja näin ollen tulosten luotettavuutta arvioida tarvittaessa jälkikäteen. (Kananen, 2017, s. 178)

Tutkimusta suorittaessani keräsin itselleni talteen kaiken tutkimuksessa kertyneen aineiston. Suorittamani haastattelut äänitin ja tallenteet sekä haastatteluiden litteroinnit ovat minulla tallessa.

Mikäli samasta aiheesta tai aiheen ympäriltä on suoritettu kattavasti aikaisempaa tutkimusta, niin omia tutkimustuloksia niihin vertaamalla voidaan myös arvioida tutkimuksen luotettavuutta. (Kananen, 2017, s. 179)

Koska koronaviruspandemia on vaikuttanut maailmalla suhteellisen vähän aikaa, niin tutkimustietoa tästä on suhteellisen rajoitetulta aikaväliltä. Kuitenkin koronaviruspandemian aiheuttamia vaikutuksia maailmaan voidaan kutsua ennennäkemättömiksi ja sen tutkimukseen on käytetty laajasti aikaa, resursseja ja rahaa. Käytin työssäni lähteinä useita koronavirusta ja sen vaikutuksia tarkastelevia tutkimuksia.

Voimankäytön ylläpitokoulutusta on aikaisemmin tutkittu useassa Poliisiammattikorkeakoulun opinnäytetyössä. Esimerkiksi Samuli Alajuuma ja Arttu Hakkarainen ovat tutkineet opinnäytetyössään voimankäytön ylläpitokoulutuksen järjestämistä Kuopion ja Kajaanin poliisiasemilla. Käytin edellä mainittua opinnäytetyötä yhtenä lähteenä omassa opinnäytetyössäni.

Koronaviruspandemian vaikutuksia voimankäytön ylläpitokoulutukseen ei tietääkseni aikaisemmin ole tutkittu, joten tältä osin vahvistusta oman tutkimukseni tuloksille ei ole saatavilla. Toivonkin, että joskus myöhemmin joku toinen innokas tutkija ottaisi tavoitteekseen suorittaa samankaltaisen tutkimuksen jollain toisella poliisilaitoksella, jolloin aiheesta syntyisi lisää tutkimusta ja tutkimustuloksia kyettäisiin vertaamaan toisiinsa.

Tehdyn tutkimuksen luotettavuutta on lisännyt se, että molemmat haastatellut voimankäytön kenttäkouluttajat ovat pitkänlinjan kenttäkouluttajia, joilla on kokemusta poliisihallinnosta ja voimankäytön koulutuksesta pitkältä ajalta. Haastatellut voimankäytönkouluttajat konsultoivat myös kertomansa mukaan joidenkin haastattelukysymysten osalta Lounais-Suomen poliisilaitoksen voimankäytön pääkouluttajaa. Haastatteluissa käsiteltiin myös ohjeistuksia, jotka ovat virallisia asiakirjoja. Tällöin haastateltavan oma mielipide ei ole vaikuttanut käsiteltävään asiaan. Tutkimuksessa haastateltiin voimankäytön kenttäkouluttajia (asiantuntijoita), mutta myös osallistuneita, jolloin tutkittavasta ilmiöstä saatiin moniulotteisempi kuva.

Olen noudattanut tutkimuksen suorittamisessa hyviä eettisiä tapoja sekä pyrkinyt koko opinnäytetyöprosessissa rehellisyyteen, tarkkuuteen ja vastuullisuuteen. Hain tutkimukselleni tutkimusluvan, suoritin tutkimuksessa haastattelut tietoturvallisesti ja kohtelin haastattelemiani ja muita tutkimukseen jollain tavalla osallistuneita henkilöitä kunnioittavasti. Tämä on kuitenkin ensimmäinen tieteellinen tutkimukseni ja tutkimukseni lopullisen luotettavuuden arvioivat lukijat eikä tutkija.

7.2 Jatkotutkimusmahdollisuudet ja toimenpidesuosituks

Koska koronaviruspandemia on vaikuttanut suhteellisen lyhyen aikaa poliisiin ja voimankäytön ylläpitokoulutukseen, niin aiheen tiimoilta olisi tarpeellista ja hyödyllistä tehdä kattavasti lisää jatkotutkimusta. Näin ollen saataisiin uutta tutkimustietoa, jota voitaisiin vertailla aikaisempaan tutkimukseen. Vastaavilla tutkimusmetodeilla suoritettu tutkimus olisi tarpeellista suorittaa myös toisilla poliisilaitoksilla.

silaitoksilla, jolloin voitaisiin tarkastella koronaviruspandemian vaikutuksia voimankäytön ylläpito-koulutukseen laajemmin. Myös esimerkiksi ns. rajoitetun voimankäytökoulutuksen vaikutusta poliisimiesten voimankäyttöisiin tietoihin ja taitoihin olisi hyvä tarkastella laajemmin kattavammalla otannalla.

Tutkimuksellani saamieni tulosten perusteella esitän seuraavat toimenpide suositukset:

Voimankäytön ylläpito-koulutusta tulisi selkeästi järjestää nykyistä määrää enemmän, jotta pandemian aiheuttamaa koulutusvelkaa saataisiin kurottua kiinni. Koulutuksen lisäämisellä edistettäisiin ja kehitettäisiin poliisimiesten voimankäyttöisiä tietoja ja taitoja. Nykyisellä koulutusmäärällä koulutusten väli on suhteellisen pitkä, joka luo varsinkin taitojen jatkuvalla kehittämiselle haasteita. Mikäli koulutusta olisi useammin, niin koulutusten välillä oleva aika ei olisi niin pitkä ja koulutuksessa kyettäisiin paremmin kehittämään opittuja taitoja eikä ainoastaan keskittymään taitojen ylläpitoon.

Koska nykyisen kaltaisen - läsnäoloa sisältävän koulutuksen lisääminen saattaa tuottaa haasteita kouluttajien määrän, kuin muidenkin asiaan vaikuttavien seikkojen osalta, niin myös vaihtoehtoisten koulutustapojen ottamista perinteisten keinojen rinnalle olisi syytä pohtia. Koronapandemian aikana on järjestetty ns. voimankäytön teoriakoulutusta, jossa on hyödynnetty mm. videoita. Poliisiorganisaatiossa on säännöllisesti erilaisia verkkokursseja, joiden suorittaminen on tuttua lähes jokaiselle poliisimiehelle jollain tavalla. Voitaisiinko esimerkiksi tällaista jo tuttua koulutusmetodia käyttää hyväksi myös voimankäytön koulutuksessa?

Yksi esimerkki tämänkaltaisesta verkkokoulutuksesta olisi säännöllisin väliajoin suoritettava Moodle alustalla oleva verkkokurssi. Verkkokurssi voisi olla räätälöity jokaiselle sektorille omanlaisekseen, jolloin koulutuksissa voitaisiin painottaa eri sektorien erikoispiirteitä. Esimerkiksi rikostorjuntasektorin voimankäytön verkkokoulutuksessa voitaisiin painottaa esimerkiksi erilaisia työturvallisuuteen vaikuttavia seikkoja. Näitä voisi olla mm. huonekalujen sijoittaminen kuulusteluhuoneessa, voimankäyttövälineiden oikeaoppinen kantaminen sekä erilaisten ympäristöjen vaikutus voimankäyttöön. Koulutuksessa voitaisiin huomioida myös havaittuja ajankohtaisia työturvallisuuteen vaikuttavia ilmiöitä. Koulutusten olisi hyvä olla myös interaktiivisia ja sopivan tiiviitä, jolloin koulutukseen osallistuvan mielenkiinto koulutuksen suorittamiseen säilyisi korkealla. Pandemian aikana yhteiskunnan eri osa-alueilla on tehokkaasti hyödynnetty digitalisaation tuomia mahdollisuuksia niin työelämässä kuin myös koulutuksessa, joten näkisin että tämänkaltaisen uudenlainen koulutus olisi kustannus-tehokas ja hyödyllinen innovaatio perinteisemmän koulutustavan rinnalla.

7.3 Kokemukset prosessista ja omasta oppimisesta

Koronaviruspandemia on vaikuttanut maailmanlaajuisesti yhteiskunnan eri osa-alueille, joten mielestäni sen vaikutuksia poliisiorganisaatiossa oli mielenkiintoista tutkia. Opinnäytetyöni tarkoituksena oli selvittää koronaviruspandemian vaikutuksia voimankäytön ylläpitokoulutukseen Lounais-Suomen poliisilaitoksen alueella. Tutkimus keskittyi pääasiassa Salon poliisiaseman henkilöstölle järjestettyyn voimankäytön ylläpitokoulutukseen pandemia aikana. Halusin tutkimuksellani saada vastauksia mm. seuraaviin kysymyksiin:

- Millaista koulutusta pandemia aikana on järjestetty?
- Kuinka koulutuksen turvallisuudesta on huolehdittu pandemia aikana?
- Onko rajoitettu koulutus vaikuttanut poliisimiesten voimankäyttöisiin tietoihin ja taitoihin?

Neljää poliisimiestä haastatteleamalla ei ole mahdollista saada kaiken kattavaa kuvaa koronaviruspandemian vaikutuksista voimankäytön ylläpitokoulutukseen, mutta koen tutkimuksen suorittamisella ottaneeni kriittisen askeleen kohti laajempaa ymmärrystä aiheesta. Tämän tutkimus luo pohjaa tulevaisuuden kollegojeni suorittamalle tutkimukselle ja tiedon sekä ymmärryksen lisääntymiselle. Aihe on ajankohtainen ja siitä tullaan varmasti tekemään jatkossa lisää tutkimusta.

Tutkimukseni tavoitteena oli tuottaa lisää ymmärrystä ja tietämystä aiheesta, jolloin esimerkiksi tutkimuksen tuloksia ja toimenpidesuosituksia voitaisiin mahdollisesti käyttää koulutuksen suunnitteluun, kehittämiseen ja toteuttamiseen. Mielestäni onnistuin näissä tavoitteissa. Tutkimukseni tarkoituksena ei alun perinkään ollut tuottaa kaiken kattavaa opusta, vaan lisätä omaa tietämystä aiheesta sekä tuottaa päätöksenteon tueksi ymmärrystä ilmiöstä ja sen vaikutuksista.

Tämä opinnäytetyö oli minulle ensimmäinen suorittamani tieteellinen tutkimus eikä minulla ollut aikaisempaa kokemusta tämänkaltaisesta työstä. Oppimisprosessina tutkimuksen suorittaminen tuotti matkan varrella lukuisia erilaisia haasteita, mutta samalla erilaiset haasteet antoivat itselleni lisää motivaatiota haasteista suoriutumiseen. Koen oppineeni prosessin aikana enemmän kuin osasin kuvitellakaan ja olen tyytyväinen omaan suoritukseeni.

LÄHTEET

- A1. (14. Syyskuu 2021). (M. Honkala, Haastattelija)
- A2. (21. Syyskuu 2021). (M. Honkala, Haastattelija)
- Alajuuma, Samuli.;& Hakkarainen, Arttu. (Syyskuu 2019). Opinnäytetyö. *Voimankäytön ylläpitokoulutus Kuopion ja Kajaanin poliisiasemilla*. Poliisiammattikorkeakoulu.
- Boucht, Johan. (2020). Poliisin voimakeinojen käyttö - Suomalaisen oikeuden oppikirja. Tampere: Poliisiammattikorkeakoulu.
- Eduskunnan tulevaisuusvaliokunta. (2020). *Koronapandemian hyvät ja huonot seuraukset lyhyellä ja pitkällä aikavälillä*. Helsinki: Eduskunta.
- Eskola, Jari & Suoranta, Juha (1998). *Johdatus laadulliseen tutkimukseen*. Tampere: Osuuskunta Vastapaino.
- Euroopan ihmisoikeussopimus (Yleissopimus ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi) 63/1999 2 artikla. (4. Marraskuu 1950).
- Hakala, Juha Tapani (2018) Toimivan tutkimusmenetelmän löytäminen. Teoksessa *Ikkunoita tutkimusmetodeihin 1* (ss. 2-4). Jyväskylä: PS-Kustannus.
- Hallituksen esitys 59/2002. (19. Huhtikuu 2002).
- Hirsjärvi, Sirkka & Hurme, Helena. (2017) *Tutkimushaastattelu, Teemahaastattelun teoria ja käytäntö*. Helsinki: Gaudeamus Oy.
- Jaakkola, Timo. (2010). *Liikuntataitojen oppiminen ja taitoharjoittelu*. Jyväskylä: PS-Kustannus.
- Kananen, Jorma. (2017). *Laadullinen tutkimus pro graduna ja opinnäytetyönä*. Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkeakoulu.
- Kauppi, Jussi (2017). *Aikuisten motoristen taitojen ja liikuntataitojen oppiminen sekä harjoittelu – SuperSkills*. Helsinki: Haaga-Helia AMK.
- Kilpiö, Sami (11.Elokuu 2012). Helsingin Sanomat. Noudettu osoitteesta Helsingin Sanomien verkkosivusto: <https://www.hs.fi/kotimaa/art-2000002550783.html>
- Loman, Timo. (1997). *Poliisin oikeudesta käyttää voimakeinoja*. Helsinki: Oy Edita Ab.

- Loukkaanhuhta, Mikko & Junkkari, Joonas (Helmikuu 2021). Opinnäytetyö. *Koronan vaikutukset Joensuun poliisiaseman operatiivisessa toiminnassa*. Poliisiammattikorkeakoulu.
- Lounais-Suomen poliisilaitos. (6. Elokuu 2021). *Ohje koronaviruksen aiheuttamista toimenpiteistä*.
- Lämsä, Mikko & Löytynoja, Niilo (Joulukuu 2020). Opinnäytetyö. *Koronaviruspandemian vaikutus työturvallisuuteen ja päivittäiseen toimintaan Oulun poliisilaitoksella*. Poliisiammattikorkeakoulu.
- O1. (19. Syyskuu 2021). (M. Honkala, Haastattelija)
- O2. (28. Syyskuu 2021). (M. Honkala, Haastattelija)
- Poliisi (AMK) -tutkinto opetussuunnitelma 2020 - 2022. (6. Toukokuu 2020). Tampere.
- Poliisihallitus. (22. Maaliskuu 2021). *Poliisin valtakunnallinen Covid-19 hygienia ja suojautumisohje*.
- Poliisihallitus. (27. Elokuu 2021). POL-2020-12586. *Ohjeita koronavirustilanteen varalta*.
- Puusa, Anu & Juuti, Pauli. (2020). Teoksessa A. Puusa; & P. Juuti, *Laadullisen tutkimuksen näkökulmat ja menetelmät* (ss. 1 -). Gaudeamus Oy.
- Rantaeskolala, Satu & Halme, Kimmo & Kortessalmi, Leo & Lönnroth, Kaarle & Parviainen, Johanna & Saukonniemi, Teemu & Springare, Sanna. (2014). *Poliisilaki - Kommentaari*. Tampere: Poliisiammattikorkeakoulu.
- Sisäministeriön asetus poliisin voimakeinoista sekä kulkuneuvon pysäyttämisestä 1:3 § 245/2015. (20. Maaliskuu 2015).
- Sisäministeriön asetus poliisin voimakeinoista sekä kulkuneuvon pysäyttämisestä 245/2015 1:3 § & 1:4 §. (20. Maaliskuu 2015).
- Sosiaali- ja terveysministeriö. (2. Kesäkuu 2021). *Koronavirusepidemian tasot: STM*. Noudettu osoitteesta Sosiaali- ja terveysministeriön sivusto: <https://stm.fi/koronavirusepidemian-tasot>
Luettu 7.6.2021
- Sosiaali- ja terveysministeriön tiedote. (Syyskuu 2020). Noudettu osoitteesta Valtioneuvoston sivusto: <https://valtioneuvosto.fi/-/1271139/stm-on-paivittanyt-toimintasuunnitelman-koronaepidemian-hillitsemiseksi> / Luettu 1.5.2021

Terveyden- ja hyvinvoinninlaitos. (6. Lokakuu 2021). *Oma koronarokotus: miten, miksi ja milloin?* :
THL. Noudettu osoitteesta Terveyden- ja hyvinvoinninlaitoksen sivusto:
<https://thl.fi/fi/web/infektiotaudit-ja-rokotukset/ajankohtaista/ajankohtaista-koronaviruksesta-covid-19/rokotteet-ja-koronavirus/oma-koronarokotus-miten-miksi-ja-milloin-> / Luettu 6.10.2021

THL. (17. Syyskuu 2021). *Terveyden ja hyvinvoinnin laitos*. Noudettu osoitteesta Terveyden ja hyvinvoinninlaitoksen sivusto: <https://thl.fi/fi/web/infektiotaudit-ja-rokotukset/ajankohtaista/ajankohtaista-koronaviruksesta-covid-19/tarttuminen-ja-suojautuminen-koronavirus/muuntuneet-koronavirukset#alfa> / Luettu 20.09.2021

THL. (17. Syyskuu 2021). *Terveyden ja hyvinvoinninlaitos*. Noudettu osoitteesta Terveyden ja hyvinvoinninlaitoksen sivusto: <https://thl.fi/fi/web/infektiotaudit-ja-rokotukset/ajankohtaista/ajankohtaista-koronaviruksesta-covid-19/tarttuminen-ja-suojautuminen-koronavirus/muuntuneet-koronavirukset> / Luettu 20.09.2021

Valtioneuvoston asetus poliisista 1080/2013 10 §.

Vilka, Hanna. (2021). *Tutki ja kehitä*. Jyväskylä: PS-kustannus.

WHO. (17. Syyskuu 2021). *Maailman terveysjärjestö / World Health Organization*. Noudettu osoitteesta https://www.who.int/health-topics/coronavirus#tab=tab_1 / Luettu 20.09.2021

WHO. (6. Lokakuu 2021). *WHO Coronavirus (COVID-19) Dashboard*. Noudettu osoitteesta <https://covid19.who.int/> / Luettu 10.10.2021

Yle. (24. Marraskuu 2020). *yle.fi*. Noudettu osoitteesta Yleisradion sivusto: <https://yle.fi/uutiset/3-11662731> / Luettu 03.10.2021

Yle. (6. Lokakuu 2021). *Tietoja koronaviruksesta Varsinais-Suomessa: Yle*. Noudettu osoitteesta Yleisradion sivusto: <https://yle.fi/uutiset/3-11270185> / Luettu 06.10.2021

LIITE 1

Haastattelurungot

Asiantuntijahaastattelu

1. Millaista voimankäytön ylläpitokoulutusta on järjestetty koronaviruspandemian aikana?
2. Kuinka voimankäytön ylläpitokoulutuksen sisältö eroaa ennen pandemiaa järjestettävistä koulutuksista?
3. Millaisia erityisjärjestelyjä koulutuksen järjestäminen on vaatinut kouluttajilta?
4. Millaisissa tiloissa voimankäytön ylläpitokoulutuksia on järjestetty koronaviruspandemian aikana?
5. Millaisilla eri tavoilla terveysturvallisuudesta huolehditaan ennen voimankäytön ylläpitokoulutuksen järjestämistä ja sen aikana?
6. Onko koulutusten järjestäminen vaatinut kouluttajilta enemmän verrattuna pandemiaa edeltävään aikaan?
7. Onko henkilöstö harjoittanut koronaviruspandemian aikana itsenäistä harjoittelua eli työajalla tapahtuvaa voimankäytön ja voimankäyttövälineiden harjoittelua, jonka työnantaja on hyväksynyt?
8. Miten koronaviruspandemia on vaikuttanut itsenäisen harjoittelun määriin Salossa?
9. Onko koulutuksissa tapahtunut altistuksia Salossa tai muualla LSPL-alueella?
10. Onko Poliisihallitus ja Lounais-Suomen poliisilaitos antaneet ohjeistusta **koskien nimenomaan** voimankäytön ylläpitokoulutuksen järjestämisestä pandemia aikana ja jos on niin millaista?
11. Miten ohjeiden noudattaminen on onnistunut käytännössä?
12. Onko annettu ohjeistus ollut mielestäsi riittävää sekä selkeää?
13. Onko pandemia aikainen ”rajoitettu” voimankäytön ylläpitokoulutus vaikuttanut poliisimiesten voimankäyttöisiin tietoihin ja taitoihin?
14. Miten koronaviruspandemia on vaikuttanut voimankäytön ylläpitokoulutusten koulutusmäärään LSPL-alueella?
15. Onko koronaviruspandemia vaikuttanut koulutuksiin osallistuvien motivaatioon? Jos on, niin miten?

Osallistuja VHT-sektori

1. Kuinka voimankäytön ylläpitokoulutuksen sisältö eroaa ennen pandemiaa järjestettävistä koulutuksista?
2. Millaisilla eri tavoilla terveysturvallisuudesta on huolehdittu voimankäytön ylläpitokoulutuksissa koronaviruspandemia aikana?
3. Koitko koulutukseen osallistumisen olevan turvallista?
4. Onko Covid-19 pandemia vaikuttanut motivaatioosi osallistua voimankäytön ylläpitokoulutukseen?
5. Onko terveysturvallisuuden vuoksi koulutukseen tehdyt toimenpiteet vaikuttaneet voimankäytön ylläpitokoulutuksesta saatavaan hyötyyn. Toisin sanoen, koetko saaneesi pandemian aikana järjestetystä koulutuksesta hyötyä, joka on tosiasiallisesti parantanut tai ylläpitänyt voimankäyttöä ja taitojasi?
6. Oletko harjoittanut koronaviruspandemian aikana itsenäistä harjoittelua eli työajalla tapahtuvaa voimankäytön ja voimankäyttövälineiden harjoittelua, jonka työnantaja on hyväksynyt?
7. Miten koronaviruspandemia on vaikuttanut itsenäisen harjoittelusi määrään?

Osallistuja RT-sektori

1. Kuinka voimankäytön ylläpitokoulutuksen sisältö eroaa ennen pandemiaa järjestettävistä koulutuksista?
2. Millaisilla eri tavoilla terveysturvallisuudesta on huolehdittu voimankäytön ylläpitokoulutuksissa koronaviruspandemia aikana?
3. Koitko koulutukseen osallistumisen olevan turvallista?
4. Onko Covid-19 pandemia vaikuttanut motivaatioosi osallistua voimankäytön ylläpitokoulutukseen?
5. Onko terveysturvallisuuden vuoksi koulutukseen tehdyt toimenpiteet vaikuttaneet voimankäytön ylläpitokoulutuksesta saatavaan hyötyyn. Toisin sanoen, koetko saaneesi pandemian aikana järjestetystä koulutuksesta hyötyä, joka on tosiasiallisesti parantanut tai ylläpitänyt voimankäyttöä ja taitojasi?
6. Oletko harjoittanut koronaviruspandemian aikana itsenäistä harjoittelua eli työajalla tapahtuvaa voimankäytön ja voimankäyttövälineiden harjoittelua, jonka työnantaja on hyväksynyt?
7. Miten koronaviruspandemia on vaikuttanut itsenäisen harjoittelusi määrään?